

**INSTITUTIONEN
FÖR SOCIALT ARBETE**

ATT BLI SAMS MED SITT KÖN

En kvalitativ intervjustudie om
skönhetsideal rörande fittan

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits
Kandidat, HT 2016
Författare: Disa Gårdstedt & Josefine Körner
Handledare: Anna Hall

Abstract

Titel	Att bli sams med sitt kön. En kvalitativ intervjustudie om skönhetsideal rörande fittan
Författare	Disa Gårdstedt och Josefine Körner
Nyckelord	Skönhetsideal, skam, ungdomsmottagning, sex, motmakt

Vårt syfte var att undersöka upplevelser av samhälleliga normer och skönhetsideal rörande fittan och dess påverkan på unga fittbärare. Vi har använt oss av en kvalitativ metod i form av en fokusgrupp med tre unga fittbärare. Vi har även intervjuat tre barnmorskor och tre kuratorer på tre ungdomsmottagningar. Vår förhoppning med studien var att uppmärksamma utmärkande normer och skönhetsideal och vad de kan ha för konsekvenser för unga fittbärare. Det framkom i resultatet att fittan sällan talas om och att okunskapen kring dess utseende och funktion är stor. De unga fittbärare vi intervjuat var medvetna om samhällets olika skönhetsideal, och att dessa har en påverkan på deras tankar kring fittans utseende, funktion och även gällande sex. Vi har i vår studie kunnat uppmärksamma motståndsstrategier till dessa normer, både hos de unga fittbärarna och hos de professionella.

Förord

Vi vill tacka alla de barnmorskor och kuratorer vi intervjuat på ungdomsmottagningarna och de unga fittbärarna i fokusgruppen som generöst delat med sig av sina tankar. Vi vill tacka oss själva för alla skratt och uthärdade dagar i kalla grupprum. Till sist vill vi tacka vår givmilda och skarpa handledare Anna Hall som alltid legat steget före och utmanat oss i vår process.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	3
1.2 Begreppsdefinition	3
1.2.1 Fitta	3
1.2.2 Fittbärare.....	4
1.2.3 Skam	4
2. Bakgrund.....	5
2.1 Konstruktioner av fittan och kvinnlig sexualitet.....	5
2.2 RFSU och fittan.....	6
2.3 Intimkirurgi	7
2.4 Mediala representationer av fittan.....	8
3. Tidigare forskning.....	9
3.1 Utseende, tonår och självkänsla	9
3.2 Socio-kulturella representationer av fittan	11
3.3 Forskning kring intimkirurgi.....	12
3.4 Heterosexuella script som orsakar smärta.....	14
4. Teori.....	16
4.1 Foucault – Makt och fogliga kroppar	16
4.2 Bartkys feministiska kritik av Foucault	18
4.3 Kritik till Foucault och Bartky	19
5. Metod	21
5.1 Författarnas del i arbetsprocessen	21
5.2 Vår förförståelse.....	21
5.3 Val av kvalitativ metod	22
5.4 Urvalsprocess och rekrytering.....	22
5.5 Tillvägagångssätt vid fokusgruppsintervju och intervjuer med professionella.....	25
5.6 Hantering av insamlade data och analysmetod	28
5.7 Etiska överväganden	29
5.8 Metoddiskussion	32
6. Resultat och Analys	35

6.1 Professionellas möten med fittbärare	35
6.2 Upplevelser av skönhetsideal och normer.....	39
6.3 Att benämna fittan.....	43
6.4 Sex och lust	45
6.5 Kunskap.....	48
6.6 Strategier för att stärka fittan och motverka skam	50
7. Slutsats och avslutande diskussion	56
7.1 Slutsats	56
7.2 Avslutande diskussion.....	57
7.3 Förslag till fortsatt forskning.....	59
8. Referenser	60
9. Bilagor.....	63
9.1 Bilaga 1 – Rekryteringsposter fokusgrupp.....	63
9.2 Bilaga 2 – Samtyckesblankett professionella.....	64
9.3 Bilaga 3 – Samtyckesblankett fokusgrupp	65
9.4 Bilaga 4 – Intervjuguide ungdomsmottagningen	66

1. Inledning

När vi stod inför valet av ämne för vår kandidatuppsats visste vi från första stund att vi ville skriva om det som ofta benämns som det kvinnliga könsorganet, och att vi ville göra det utifrån en feministisk teoretisk ansats. Då vi båda har volontärarbetat i en tjejjour har vi kommit i kontakt med stödsökande personer i åldrarna 10-25 år som identifierar sig som tjejer. Många samtal har handlat om skam och självska debeteenden kring det egna könet. Det har väckt en stor frustration hos oss då vi upplever att det finns en utbredd okunskap om könet. Personer med vad som brukar benämnas som det kvinnliga könsorganet är kuvade i många sammanhang, så är även själva könsorganet. Detta förtryck visar sig i allt från offentliga sammanhang, sociala medier, sexualundervisning i skolan, utformning av intimiteter, genom politiska beslut, genom skällsord, sex och sexualitet; det återkommer i alla rum. Då vi skriver om det som allmänt benämns som det kvinnliga könsorganet har vi valt att använda oss av ordet fitta. Vi anser att ordet fitta behöver återerövas och befrias från den negativa stämpel som det har idag. Personer med fitta benämner vi fittbärare för att synliggöra att inte alla personer med fitta är kvinnor.

Fittan får sällan synas och ta plats i sin ursprungliga form - tanken att den ska ändras på och förfinas är ständigt närvarande. Ett tydligt exempel på detta är den ökande trend bland unga kvinnor där allt fler frivilligt stympar sina kön genom så kallad intimkirurgi (Lagerwall 2016). Ingrepp för vilka efterfrågan ökat är att försnäva slidan eller helt ta bort de inre blygdläpparna. Eftersom sjukvården endast gör dessa ingrepp när det finns medicinska skäl vänder sig allt fler unga kvinnor till privata kliniker. Enligt en barnmorska på RFSU-kliniken i Stockholm är det inget nytt fenomen att unga personer tvivlar på om deras kön är normalt, och att det finns en stor okunskap både kring könets utseende och funktion (ibid.). Att denna okunskap kan leda till att individer går så långt som till att fysiskt förändra både de yttre och inre delarna av sitt kön anser vi vara problematiskt. Det kan ses som det yttersta steget att ta för att följa de skönhetsideal och normer som råder kring fittan. Det finns ett flertal andra önskvärda ideal, som bland annat borttagning av könshår, parfymade mensskydd, intimitvål- och deodorant. Hur

den 'naturliga' fittan kan se ut, dofta och fungera är ingenting som belyses, istället vaggas fittbärare in i en okunskap som får dem att tvivla på att just deras kön är normalt.

Med studien hoppas vi synliggöra hur normer och föreställningar rörande fittan, dess utseende och funktion, påverkar unga fittbärare och deras sexuella hälsa. I vår uppsats utgår vi ifrån WHO:s definition av sexuell hälsa:

“...a state of physical, emotional, mental and social well-being in relation to sexuality; it is not merely the absence of disease, dysfunction or infirmity. Sexual health requires a positive and respectful approach to sexuality and sexual relationships, as well as the possibility of having pleasurable and safe sexual experiences, free of coercion, discrimination and violence. For sexual health to be attained and maintained, the sexual rights of all persons must be respected, protected and fulfilled.” (WHO 2006a)

Myers & Milner lyfter i sin bok *Sexual Issues in Social Work* (2007) att många saknar den kunskap om sex och sexualitet som behövs för att kunna fatta informerade beslut, och att det kan påverka den sexuella hälsan negativt. Att främja en god sexuell hälsa hos individer kan leda till starkare känsla av självvärde och bidra till ett positivt identitetsskapande (ibid.). Då omkring hälften av jordens befolkning har en fitta är det otroligt viktigt att kunskapen om fittan ökar. I studien vill vi dels undersöka enskilda fittbärares tankar och känslor kring sitt kön och dels vad kuratorer och barnmorskor verksamma på ungdomsmottagning har för erfarenheter av och tankar om normer och skönhetsideal gällande fittan hos unga fittbärare. Utifrån detta material hoppas vi kunna bidra med viktiga perspektiv och kunskap att använda inom det sociala arbetet, framförallt i mötet med unga fittbärare.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår uppsats är att undersöka upplevelser av samhälleliga normer och skönhetsideal kring fittan och dess påverkan på fittbärare. Vidare kommer vi även att undersöka vad barnmorskor och kuratorer på tre ungdomsmottagningar upplever i mötet med unga fittbärare.

Våra frågeställningar är:

- Vilka skönhetsideal och normer uppfattar fittbärare och professionella på ungdomsmottagning att det finns rörande fittan?
- Vad har fittbärare för tankar om och känslor för fittan?
- Vad möter professionella i sitt arbete på ungdomsmottagning gällande fittan?
- Vilka strategier har enskilda fittbärare och kuratorer och barnmorskor verksamma på ungdomsmottagning för att motverka skamkänslor och tabun kring fittan?

1.2 Begreppsdefinition

Vi kommer här att lyfta fram de centrala begrepp som används i vår uppsats, och vår tanke med att använda just dessa begrepp.

1.2.1 Fitta

Det finns en stor mängd benämningar på det könsorgan vi i vår uppsats valt att kalla fitta. Sexologen Tina Nevin som författat RFSU:s skrift *Fittfakta* (2008) menar att ord som exempelvis vagina och vulva kan kännas alltför kliniska, och alltför specifika då de syftar till en viss del av organet. Fitta är däremot ett ord som innefattar både de yttre och inre könsdelarna, och som dessutom innehar en sexuell mening för många. Ordet har under åren fått en negativ innebörd och används ofta som ett skällsord, något vi anser vara viktigt att motverka. Vi håller med Nevin (ibid.) om att fitta är ett ord som behöver återerövrats och befrias från den negativa stämpel som det idag har. När vi vidare skriver om fittan syftar vi på könsorganet.

1.2.2 Fittbärare

Vi har valt att använda begreppet fittbärare då det innefattar alla personer med fitta. Vi menar att det är viktigt att synliggöra att inte alla personer med fitta identifierar sig som kvinnor. Att använda begreppet fittbärare istället för begreppet kvinna möjliggör ett ifrågasättande av den traditionella könsuppdelningen man och kvinna. Begreppet lyfts i olika sammanhang fram av transrörelsen, och transfeministen och journalisten Maria Ramnehill berättar i en intervju i RFSU:s tidskrift *Ottar* om det problematiska med begrepp som 'det kvinnliga könsorganet' (Ewald 2014). Hon menar att det osynliggör de personer med fitta som ej är kvinnor, och också alla de kvinnor som inte har en fitta. Det är för oss viktigt att i uppsatsen inkludera alla unga personer med fitta. Vi använder oss därför av begreppet fittbärare. I de flesta referenser vi har använt oss av kopplas fittan uteslutande till kvinnan, utifrån att fittan beskrivs som ett kvinnligt könsorgan. När vi hänvisar till referenser kommer vi därför att använda oss av ordet kvinna för att vara källmaterialet troget. Även i återgivandet av citat från intervjuer i analysen kommer informanternas ursprungliga benämningar att användas.

1.2.3 Skam

Skam ser vi vara ett vedertaget begrepp som många kan relatera till och förstå. Då det är något vi stött på under vår studie vill vi ändå klargöra det något. När vi i uppsatsen berör skam kommer vi att utgå från Gershen Kaufmans *The meaning of shame: Toward a self-affirming identity* (1974). Kaufman beskriver begreppet som en del av identitetsskapande och sökandet efter mening. Han menar att skam är en upplevelse av att känna sig fel som kan leda till rädsla för exponering. Skam förknippas ofta med begreppet skuld. Kaufman är dock tydlig med att separera dessa, då skuld snarare handlar om en känsla av att ha gjort någonting fel, vilket också kan rättas till. Skam menar han är en känsla av att vara fundamentalt fel som person, där en egentligen inte har gjort något fel. Upplevelsen kan vara svår att uttrycka i ord (Kaufman 1974).

2. Bakgrund

I det här kapitlet lyfter vi delar av fittans historia. Det skulle kunna, och har skrivits, hela böcker om den så ett urval blev nödvändigt. Vi synliggör även att det finns en mångfald diskurser om fittan. Det gör vi genom att titta närmare på hur RFSU respektive en intimkirurgisk klinik förhåller sig till och talar om fittan. Valet av dessa två verksamheter har vi gjort då vi anser att de speglar olika bilder av skönhetsideal och normer. RFSU verkar normkritiskt och vill påvisa alla fittors unikheter och pluralism, medan intimkirurgin och dess marknad gynnas ekonomiskt av ett ifrågasättande av könet och dess utseende, samt strävandet efter en 'normal fitta'. Dessa två exempel kan ses som ytterligheter och vi är medvetna om att det finns en mängd andra diskurser och normer kring fittan. Utöver det har vi valt att presentera några exempel på mediala representationer och en inblick i hur fittan presenteras inom kulturen idag.

2.1 Konstruktioner av fittan och kvinnlig sexualitet

I vårt västerländska samhälle har mannen alltid varit norm, och den med mer makt och inflytande än kvinnan. Det har därför blivit mannens definitioner och åsikter kring kön som lyfts fram och kvinnan har bedömts vara den 'avvikande' (Heberlein 2004). Det patriarkala systemet påverkar könets relationer och fråntar kvinnor makt och rättigheter. Detta möjliggörs genom att nedvärdera kvinnors upplevelser och kunskap till förmån för mannens (Payne 2005). Det patriarkala förtrycket är fortfarande i stor utsträckning institutionaliserat (Connell 2003). Patriarkala konstruktioner av fittan påverkar fittbärares upplevelse av sitt kön. Deras kön benämns ofta i relation till penis - ett mer synligt kön, vars bärare är mer omtalade och avbildade. Fittan anses besitta en rad negativa egenskaper, som att vara farlig, äcklig och sämre än en penis (Braun & Wilkinson 2001). Den har även kopplats till påstådda sjukdomar, då främst livmodern och tillhörande äggstockar. Idéhistorikern Patricia Lorenzoni undersöker i boken *Mama Dolly* (2012) moderskap och bilder av vaginan. Redan på 300-talet fanns myter kring livmodern, som då troddes kunna vandra runt i kroppen och upp till hjärnan, och därmed orsaka hysteri. Rådet från läkarna blev då att ha upprepade samlag för att hålla livmodern på plats (Lorenzoni 2012). Även under 1870-talet ansågs

livmodern vara central för att kunna bota denna påstådda hysteri. Det gjordes då genom att ta bort äggstockarna, och även klitoris kunde stympas för att bota den då sjukdomsklassade onanin (Lorenzoni 2012). Genom tiderna har kvinnans menstruation beskrivits som något okontrollerbart som mannen fruktade. I Bibeln har menstruation kopplats till orenhet (ibid.). Lorenzoni skriver om patriarkala strategier som använts för att underkasta kvinnors kroppar mäns kroppar. En strategi är att dela in kvinnor i kategorin hora eller madonna. Horan är den fallna, befläckade kvinnan medan madonnan är oskyldig och en kategori att eftersträva. Ytterligare en strategi är att konstruera kvinnors sexualitet som enbart reproduktiv för att därmed kunna utöva kontroll. Denna kontroll kan till exempel tillämpas genom att stympa kvinnans kön (ibid.).

Under kolonialtiden fick koloniserade kvinnor sina kön synade på värsta sätt. Sarah 'Saartjie' Baartman, mer känd som 'Hottentott Venus' var en av dem. Hon kom från nuvarande Sydafrika från ursprungsbefolkningen khoihoi-folket. Saartjie blev under 1800-talets början tagen till England och Paris för att visas upp naken som underhållning. Fokus var hennes påstådda avvikande underliv, främst hennes långa blygdläppar (Laskar 2005). Efter sin död obduceras hon och hennes genitalier och hjärna ställdes ut på ett museum i Paris för allmän beskådning i fram till 1975 (ibid.). Denna fascination och exotifiering av avvikelse leder till mytspridning. Kvinnors sexualitet har även konstruerats som farlig. Laskar (2005) skriver om 'kittlarinnor', vilket kvinnor med 'stor' klitoris kallades under 1700-talet. Kvinnorna tillskrevs sexuella avvikelser och troddes förföra oskyldiga flickor. En förklaring till en stor klitoris var för frekvent onani och stympning av klitoris för att normalisera kvinnan förekom därför (ibid.). Vi kan se att kvinnors kroppar har kontrollerats och tolkats genom historien, främst har den konstruerats utifrån en manlig blick.

2.2 RFSU och fittan

RFSU, Riksförbundet för sexuell upplysning, grundades redan 1933 av Elise Ottesen-Jensen, som senare kom att bli internationellt erkänd för kampen för allas sexuella hälsa. Under 1930-talet var Sverige ett samhälle i förändring, och kampen för en sexuell reform fick efter femtio års arbete ny fart. RFSU som

organisation ställde krav på ett utökande av människors sexuella rättigheter, exempelvis var de pådrivande i rätten till preventivmedel och att alla skulle få sexualundervisning i skolan (Lennerhed 2002). Redan från början ansåg organisationen att spridandet av kunskap kan motverka ohälsa och sjukdom, något som de arbetar med än idag. RFSU är rikstäckande såväl som internationell och en stor del av deras arbete är just att sprida normkritisk kunskap kring kön och sexualitet. På RFSU:s hemsida kan vi läsa att ”Sexualupplysning ska ske med allvar och respekt, men utgå från glädje och njutning. Den som har kunskap kan välja vad som är rätt för en själv.” (RFSU 2009). RFSU har tagit fram ordet ‘snippa’ som ett ord att använda för fitta då det saknats ett självklart ord, främst i de yngre generationerna (Nevin 2008). Snippa var tänkt att bli detta självklara ord, på samma sätt som det anses självklart att vi använder ordet snopp. Detta tycks ha hänt då Nevin uppmärksammar att ordet snippa används allt mer frekvent på förskolor i Sverige (ibid.). RFSU skriver på sin hemsida att ordet snippa främst används när de vänder sig till yngre personer, och att de i mer kliniska sammanhang benämner könet vagina eller slida. I övrigt använder de sig oftast av benämningen fitta (RFSU 2016). I avsnittet *Fittfakta* på sin hemsida visar de illustrerade fittor i olika former, både framifrån och från sidan (ibid.). Resten av hemsidan är också kantad av bilder på kroppar och kön, både illustrationer och realistiska foton.

2.3 Intimkirurgi

Intimkirurgi är den samlade benämningen på kirurgiska ingrepp av könsorgan. Benämningen används främst vid operationer av kvinnors könsorgan och när det inte föreligger en medicinsk indikation (Nationalencyklopedin 2016). För att nå en intimkirurgisk diskurs av fittan valde vi att se närmare på en av Göteborgs största skönhetskliniker, Citylaser, där det erbjuds intimkirurgiska ingrepp. I första hand nämns på hemsidan operation efter förlossning, men även skönhetsingrepp erbjuds. Kliniken beskriver intimkirurgi som ett samlingsbegrepp för olika ingrepp i underlivet. Vi har tidigare nämnt olika typer av ingrepp som kan utföras, på just Citylaser nämns blygdläppsförminskning som en vanlig operation. På Citylasers hemsida konstrueras asymmetriska blygdläppar som något som potentiellt kan upplevas som problematiskt (Citylaser-a 2016). I

rubriken för information kring skönhetskirurgi för underlivet står det “återskapa ditt underliv med intimkirurgi” (Citylaser-b 2016). Fittan benämns som underliv eller privata delar. Andra ingrepp som presenteras är slidförsnävning och fettsugning av venusberget. Kliniken informerar om att biverkningar efter en operation förekommer, mestadels smärta och svullnad. Eventuella långsiktiga oönskade effekter av de intimkirurgiska ingrepp som erbjuds på kliniken nämns inte. De bilder som pryder hemsidan visar aldrig könsorgan. Området är istället täckt med antingen underkläder, händer eller blommor. När vi i vår uppsats skriver om intimkirurgi är det skönhetsingrepp vi syftar till och inte de operationer som utförs av medicinska skäl.

2.4 Mediala representationer av fittan

Vi har de senaste åren kunnat uppmärksamma ett allt större medialt utrymme i Sverige för fittan och ämnen som gränsar till den. Ett urval av dessa mediala representationer är SVTs kulturprogram *Kobra* som lät ett program handla uteslutande om mens (Kobra 2014), och författaren Liv Strömquists (2014) seriealbum *Kunskapens frukt* som går igenom fittans, där kallad vulva, historia och konstruktionen av den. Det blir även allt vanligare att se smycken och konst utformade som fittor eller olika delar av fittan, exempelvis klitoris¹. Det norm- och samhällskritiska humorprogrammet *Full Patte* med systrarna Tiffany och Bianca Kronlöf tar i ett avsnitt upp kvinnlig onani, och benämner det att pulla (Full Patte 2016). De presenterar låten *Pulla* med tillhörande musikvideo där systrarna utförligt beskriver och demonstrerar hur en kan pulla. Ett annat exempel är teaterföreställningen *UNDER[är jag]BAR* (Westin & Lindmark 2016), en föreställning där Mia Westin och Charlotte Lindmark utforskar myter och fakta om vaginan. Det görs genom fiktiva intervjuer där Westin och Lindmark är utklädda till en rad olika vaginor; opererade, gamla, missnöjda, nöjda. Föreställningen syftar till att lyfta fram vaginans mående, funktion och synlighet i samhället. Teman som lyfts är tabu, smärta, sexualitet och lust, samt kunskap om den egna vaginan.

¹ se exempelvis *Snippasmycket* eller *The Clit is the shit*.

Vår förhoppning med denna bakgrundsintroduktion har varit att ge en bred bild över vårt ämnesfält och hur fittan kan presenteras i olika forum. Utifrån vårt syfte har det varit viktigt att lyfta fram dessa olika representationer då det visar normer och skönhetsideal och hur historien kan påverka presentationen av fittan idag. Vi har även berört RFSU:s och Citylasers olika beskrivningar av fittan, vilka tydligt skiljer sig åt.

3. Tidigare forskning

I vår sökning efter tidigare forskning har vi gjort sökningar både internationellt och nationellt. Vår utgångspunkt i de databaser som finns tillgängliga via Göteborgs Universitet, exempelvis ProQuest Social Sciences och KVINNSAM. Initialt använde vi oss av sökordet 'fitta' och engelskans motsvarighet 'cunt'. Då detta resulterade i få träffar inkluderade vi även sökorden 'vagina', 'vulva', 'underliv' och 'slida'. Även detta resulterade i relativt få träffar. Forskning rörande fittan som social och kulturell konstruktion tycks vara relativt ovanlig. Detta är något som även lyfts i den tidigare forskning vi tagit del av. I många fall var det samma författare som återkom i olika artiklar. Flertalet av de artiklar vi hittade i våra sökningar hade en medicinsk inriktning och handlade om upplevelser efter operationer vid exempelvis könskorrigering och cancerbehandling. Eftersom den litteratur vi eftersöker ska ha en koppling till vårt syfte och problemformulering (Jacobsen 2012) valdes dessa artiklar bort. De lyfter väldigt specifika upplevelser av fittan, och var därför inte av relevans för vår studies syfte. Vi valde att bredda vår sökning så att den inkluderade även unga personers självkänsla och kroppskänedom, intimkirurgi och vad normer och föreställningar om kön och sexualitet skulle kunna leda till. Den tidigare forskningen delades upp i teman – utseende, tonår och självkänsla, socio-kulturella representationer av fittan, forskning kring intimkirurgi och heterosexuella script som orsakar smärta.

3.1 Utseende, tonår och självkänsla

I boken *Projekt Perfekt* (2014) av Frisé, Holmqvist Gattario & Lunde, alla verksamma forskare på Göteborgs Universitet, redogörs för skapandet av kroppsuppfattning. Författarna refererar till aktuell forskning och klargör hur en positiv självbild kan skapas i ett samhälle som ständigt förmedlar ouppnåeliga

ideal. Genomgående står att läsa att många unga kvinnor är kritiska till sitt utseende. Ett exempel är *Mobbning och Skola-studien*, en longitudinell studie som undersökt kroppsuppfattning och mobbning i skolan. Där har ungdomar i åldrarna 10-21 år fått uppge sin kroppsuppfattning, och det framkom att unga kvinnor är kritiska till sitt utseende i större utsträckning än killar (Frisén et al. 2014). Att kroppen förändras i puberteten för med sig många tankar kring identitet och önskvärda ideal, vilket författarna menar är en del av tonårens känslor kopplade till kroppens förändringar. Dessa ideal speglar kulturella normer vilka snarare är centrerade kring en ung tjej före puberteten, än kroppens naturliga utveckling från barnets kropp till en vuxens (ibid.). Det finns en risk, menar författarna, att missnöje över kroppen i tonåren kan leda till svårare problem även längre fram i livet om kroppsidealen internaliseras. Påverkansbilder är de som målas ut i media och skolan har en viktig roll när det gäller att lära ungdomar att vara kritiska mot just media. Skolan ska också i samtal lyfta ämnen som relationer och självkänsla (ibid.). Frisé et al. (2014) lyfter likt många andra att intimkirurgiska skönhetsoperationer ökar kraftigt, och att det på olika sociala forum på Internet sprids bilder som inte överensstämmer med verklighetens kroppar och kön. Det förespråkar inte pluralism av underliv, vilket kan bidra till ett missnöje över det egna könet (ibid.). De bilder som målas upp av unga tjejer som sexualiserade objekt påverkar ungdomar. Författarna tar upp ett exempel från en reklam för en epilator, där en del av slogan var "cause it's always showtime". Detta menar författarna uppmuntrar till en bild av kroppen som redo att behaga, vilket återigen objektifierar kvinnan (ibid.). Bilder av den ouppnåeliga kroppen verkar skuldbeläggande. Då människor internaliserar skönhetsidealen kan det skapa en press och känsla av att om en bara anstränger sig tillräckligt så kan perfektion uppnås. Det blir därmed ett personligt ansvar, något som kan åtgärdas, vilket författarna menar är en gynnsam förutsättning för skönhetsindustrin (ibid.).

Forskning som utförts i Australien (Jongenelis et al. 2016) menar att media producerar bilden och skapandet av sexualisering av kvinnor och flickor, vilket kan leda till självobjektivering. Denna sexualisering har sjunkit lägre ner i åldrarna, då flickor från 11 års ålder redan har assimilerat stereotypa bilder av den. Författarna menar att information om det här kan hjälpa till i utformandet av förebyggande arbete hos såväl föräldrar som i skolan, eftersom det i studien tyder

på att flickor redan i ung ålder påverkas av sexualiserat innehåll i media (Jongenelis et al. 2016).

3.2 Socio-kulturella representationer av fittan

Braun & Wilkinson skriver i sin artikel *Socio-cultural representations of the vagina* (2001) om representationer av vaginan, med fokus på vår västerländska kontext. Det skrivs och talas om vaginan, men det är främst negativa representationer och mytbildning som dominerar. Författarna lyfter fram sju representationer av vaginan som de upplever har en stor inverkan på kvinnor idag. Vaginan ses som sämre än penis, och benämns ofta i relation till penis då den manligt kodade kroppen fortfarande är norm. Historiskt har vaginan setts som en 'sämre version' av en penis. En annan representation är vaginan som en frånvaro av något annat, även detta i relation till en penis som 'är något' medan vaginan är dold, inte syns och därför är 'inget'. Denna frånvaro kan kopplas till språket, där det sällan pratas om vaginan över huvud taget och det finns en avsaknad av ord att benämna den med. Vidare menar Braun & Wilkinson (2001) att vaginan ses som en passiv mottagare av en penis, och att den är sexuellt otillräcklig. Idealet att vaginan ska vara 'trång' eftersträvas genom övningar eller i vissa fall även kosmetisk kirurgi (ibid.). Vaginan ses också som otillräcklig i det att den ofta misslyckas med att producera en orgasm för personen som bär den. Vaginan som utsatt och sårbar, möjlig att våldta, men även som farlig är också de negativa representationer som reproduceras. Kvinnans sexualitet målas upp som farlig för mannen, vilket genom historien symboliserats genom 'vagina dentata', en vagina avmålade med tänder som slukar det manliga könsorganet. Ytterligare en representation är vaginan som äcklig. Många kvinnor ser inte sitt kön som vackert, utan som fult, skamfullt och äckligt som de också undviker att titta på (ibid.).

Braun & Wilkinson (2001) menar att dessa negativa representationer kan leda till att kvinnor undviker att lära känna sina egna kön, och därmed inte heller vet när de är friska eller ej. Att det är ett svårpratade ämne gör det också svårt att söka hjälp eller prata om eventuella symptom. Författarna menar att professionella inom hälso- och sjukvård har ett ansvar att inte reproducera negativa representationer av vaginan. De ska istället utmana dessa representationer och gärna också främja alternativa sådana.

3.3 Forskning kring intimitet

Intimitet som ämne är vida omdiskuterat och har blivit alltmer uppmärksammat. Vid en sökning på 'female genital cosmetic surgery' i olika databaser (exempelvis Göteborgs Universitets supersök) har majoriteten av artiklarna i sökresultatet publicerats efter år 2000. En sökning enbart på svenska med ordet 'intimitet' gav ett fåtal träffar, mestadels i svenska läkartidningar, och dagstidningsartiklar. Det kan tolkas som att det inte publiceras så många vetenskapliga artiklar om intimitet på svenska, men att det däremot skrivs en del om det i media. Valet föll på tre artiklar som behandlar intimitet ur olika perspektiv. Vi presenterar bland annat nationella riktlinjer gällande förfrågningar om intimitet för gynekologer i Kanada. Valet av den gjordes då vi inte funnit något motsvarande svenskt material.

Virginia Braun lyfter i sin artikel *The women are doing it for themselves* (2009) upp frågan om intimitet och de diskurser som råder rörande den. Ingrepp som beskrivs är bland andra förminskning av blygdläpparna, försnävning av vaginan och fettsugning. Braun lyfter fram problematiken i att många av dessa ingrepp liknar de som utförs av religiösa skäl vid omskärelse och därmed är lagstiftade emot. Då västvärldens kvinnor av egen 'fri vilja' betalar för dessa ingrepp är det plötsligt något som inte angår samhället i stort utan enbart den enskilda kvinnan. 'Fulhet' görs i diskurser kring intimitet till ett individuellt val. Braun (ibid.) problematiserar dock konstruktionen av detta val som 'fritt'. En syn på valet som fritt har förlorat kontakten med de olika intersektionella och strukturella maktaspekter som kan spela in – kön, klass och etnicitet för att nämna några. Valet är inte heller ett informerat sådant, då många kvinnor som väljer att genomgå intimitet sett väldigt få oretuscherade vaginor i sina liv. Braun (ibid.) lyfter fram ett citat som ställer detta i relation till hur många näsor eller bröst kvinnor som väljer att operera dessa kroppsdelar sett innan de gör sitt val. En vanlig diskurs när det talas om intimitet är att kvinnor gör det 'för sin egen skull'. Detta är kopplat till diskursen om den fria viljan och att kvinnor har rätt att göra det de vill med sina egna kroppar. I marknadsföringen av intimitet lyfts dock många gånger fram vad som anses vara en 'ful' vagina och vad som då ses som en 'attraktiv' sådan. Detta skapar en situation för kvinnor där de saknar

tillräckligt med naturliga referensbilder av vaginan, och därmed fattar beslut utifrån de som försöker marknadsföra sina tjänster av intimkirurgi (Braun 2009).

Det har i Kanada tagits fram nationella riktlinjer för gynekologer framtagna av Clinical Practice Gynaecology Committee och Ethics Committee² (Shaw et al. 2013). Författarna av dessa riktlinjer menar att det i dagsläget finns alltför lite forskning kring konsekvenser av intimkirurgi av vulvan eller vaginan. De påpekar främst den bristfälliga kunskapen om långtidseffekter vid en sådan operation (ibid.). Rådet till hälso- och sjukvårdspersonal som kommer i kontakt med kvinnor är att de bör hjälpa dessa att förstå sin anatomi och visa på individuella variationer i könets utformning. Det är även viktigt att som professionell prata om hur könet förändras genom livet, i puberteten, efter förlossning och i klimakteriet. Det finns en bild av att skönhetskirurgi kan höja livskvaliteten, men riskerna kring ett sådant ingrepp är dåligt undersökta. Författarna menar att ingreppen kan innebära en risk för andra funktioner i könet, som urinröret och tarmen. De menar att dessa kosmetiska ingrepp inte ska förespråkas för att få en bättre sexuell funktion, och intimkirurgi ska heller inte marknadsföras för patienter. Ungdomars tankar om att vilja genomföra intimkirurgi har visat sig bero på en känsla av att känna sig oattraktiv och onormal inför sin partner, vilket främst tjejer i åldern 14-19 år har uttryckt oro för. I åldern 9-13 år är anledningarna ofta en upplevelse av att det kliar eller att det är ett hinder vid olika träningsaktiviteter. Riktlinjerna menar alltså att kunskap om normala variationer då könet förändras i livet ska ges till kvinnor som överväger en intimkirurgisk skönhetsoperation. SOGC's (Society of Obstetricians and Gynaecologists of Canada) stödjer inte intimkirurgi då det saknas kunskap om dess säkerhet och effektivitet (Shaw et al. 2013).

I sin artikel *Labiaplasty and pornography: a preliminary investigation* (2015) undersöker Jones & Nurka en eventuell koppling mellan porrkonsumtion och benägenhet att genomföra intimkirurgiska ingrepp. Studien visar att intresset för att göra blygdläppsförminskning har ökat, även om ökningen utgör en liten del av skönhetsingrepp i stort (ibid.). De har velat undersöka huruvida porrkonsumtion kan vara den främsta faktorn till det, någon sådan stark koppling kan dock inte

² Riktlinjerna har godkänts av Executive and Council of the Society of Obstetricians and Gynaecologists of Canada.

göras. De menar att det snarare kan handla om en slags porrkultur, och porrens påverkan på kulturella föreställningar. Författarna har kommit fram till att kvinnor som var nöjda med sitt kön hade mindre risk att genomföra en blygdläppsförminskning (ibid). Forskarna har studerat 1083 kvinnor över 18 år från 25 länder, vilket gjordes online och anonymt med ett kvantitativt tillvägagångssätt. De mätte 'genital satisfaction'; huruvida kvinnorna kände sig nöjda med sitt kön. De som hade studerat sitt kön hade en ökad möjlighet att vara nöjda med det. Det kan ha att göra med att kunskap om variation av kön kan bidra till att känna sig mer nöjd. Jones & Nurka (2015) menar att om kvinnor konsumerar porr med större variation av olika vulvor så skulle det kunna bidra till 'genital satisfaction'. Slutligen lyfter författarna att de kvinnor som är mindre bekväma med sin vulva också är mindre benägna att titta på den (ibid.). Författarna uppger att deras studie är den första som undersöker porr och dess koppling till ökande blygdläppsförminskningar, och att deras resultat är för vaga för att visa generell kunskap. De efterlyser mer forskning för att nå ökad förståelse och tydligare resultat.

I valet av forskning kring intymkirurgi har vi presenterat tre artiklar med olika perspektiv för att försöka förstå olika diskurser av fittan och orsaker för intymkirurgi. Braun (2009) skriver om problematiken kring ett 'fritt val' och en bristande intersektionell analys av det fria valet. Vidare beskrivs kanadensiska riktlinjer för gynekologer kring rådgivning för intymkirurgi (Shaw et al. 2013). Sist har Jones & Nurka (2015) analyserat eventuella samband mellan porr och en ökning av intymkirurgi. Genomgående kan vi se att det efterfrågas ökad kunskap och forskning kring intymkirurgi för att kunna dra mer generella slutsatser, och att det råder brist på kunskap.

3.4 Heterosexuella script som orsakar smärta

Då vi i vår studie har ett fokus på unga fittbärares sexuella hälsa, ansåg vi det viktigt att lyfta fram tidigare kunskap om den. Framför allt är faktorer som kan försvåra för en god sexuell hälsa hos fittbärare av intresse, då detta är något vi vill problematisera. Vi har därför valt artikeln *Heteronormativ sexuell dramaturgi med queera sprickor: Hur kvinnor med vulvasmärter hanterat sexuell praktik* (2012) av Renita Sörensdotter. Artikeln bygger på intervjuer med 21 kvinnor om

deras upplevelser och erfarenhet av vulvasmärter. Återkommande i intervjuerna är kvinnornas upplevda ansvar för relationen och den andre partners sexuella tillfredsställelse (ibid.). Sörensdotter talar om en heterosexuell dramaturgi där vaginalsamlag förväntas ingå i sex, något hon benämner heterosexuella script. Dessa föreställningar leder till skamkänslor hos kvinnorna då flera av dem upplever att det är synd om mannen om vaginalsamlag inte är en del av sexet (ibid.). Trots smärta känner sig kvinnorna pressade att ha vaginalsex då det förväntas. Det finns, menar Sörensdotter, en generell upplevelse av att smärtan tillhör vaginalsamlaget och att en del därför känner ett behov att ställa upp. Återkommande berättar deltagarna att de ställt upp på vaginalsamlag för att vara en 'riktig' kvinna. I studien uttrycker några en oro att bli lämnade av sin pojkvän om de inte ställer upp på sexet. Sörensdotter menar att könet blir det som offras för att tillfredsställa den andre, genom den starkt heterosexuella normen om vaginalsamlag som ett måste. Strategier som framkommer i studien är att fokusera på annat sex och att kvinnorna med erfarenhet fått kontroll över sexet. De har därmed fått vara den som tar initiativ och kunnat avbryta när smärtan kommer eller annan olustkänsla upplevs. Skuld är något som genomgående nämns i studien, och främst då en skuld över kroppens oförmåga att inte kunna nå upp till normativa föreställningar kring hur sex förväntas vara. Slutligen menar Sörensdotter (2012) att det krävs en utmaning av begreppet sex, därför att kroppar begränsas av kulturella normer kring vad sex är och hur det ska utföras för att vara 'rätt'. Genom att utvidga begreppet sex till att inte bara innefatta heteronormativt vaginalsamlag kan alla kroppar få finna vägar till njutning (ibid.).

Den tidigare forskning vi här lyft fram är från olika kunskapsområden och också från olika länder och samhällen. Vi är därför medvetna om att alla dessa skrifter inte kan appliceras till fullo på en svensk kontext. Däremot anser vi att västerländska normer i många fall liknar varann såpass mycket att informationen som de internationella artiklarna ger blir värdefull även när vi ser till ett svenskt sammanhang.

4. Teori

Vi kommer här presentera de teoretiska perspektiv vi valt för att analysera vårt material. För att förstå skönhetsideal i stort och samhällets inverkan på enskilda individer har vi använt oss av Foucaults teorier om disciplinär makt och fogliga kroppar. Vi använder oss vidare av Bartkys feministiska kritik av Foucault där hon menar att han osynliggör hur disciplinära praktiker är kopplade till genus. Det gör vi då vi är intresserade av hur skönhetsideal rörande fittan och normers makt kan påverka fittbärare. För att analysera och förstå de motstrategier vi uppmärksammat både hos fittbärare och professionella som möter fittbärare, har vi även valt Deveauxs kritik av Foucault och Bartky. Deveaux lyfter fram individens aktörskap och möjlighet till motmakt, något vi tydligt kunde koppla till de strategier deltagarna i vår studie uttrycker. Idéer om makt och motstånd är även något som kan återfinnas i Foucaults senare verk, varför vi även valt att lyfta de tankarna i vår analys.

4.1 Foucault – Makt och fogliga kroppar

Vi kommer att använda oss av den välkände franske sociologen Michel Foucault (1926-1984) och hans maktteorier. För att förstå Foucault och hans teori om makt/kunskap (power/knowledge) har vi tagit hjälp av Börjesson & Rehn (2009). Författarna menar att Foucault varit ifrågasättande av tanken kring den sociala 'civiliserade' utvecklingen. Makten behöver inte nödvändigt utvecklas, utan snarare omskapas. Den produceras ständigt och har ingen grundkälla, utan lever i symbios med kunskap. Makten och kunskapen kan därför inte särskiljas, menar Foucault (Börjesson & Rehn 2009). Det är svårt att göra motstånd till makten, då vi själva är utövare av den och agerar därefter; vi är alla fångar av makten. Vi betar oss därför som om någon ständigt kontrollerar oss, vilket innebär att vi accepterar kontrollen och blir våra egna övervakare (ibid.). Språket är en del av maktutövandet som präglar vår bild av verkligheten, vilket får till följd att de med makt över språket också har makt att definiera vad som är verkligt (Thurén 2007). Börjesson & Rehn menar att Foucault problematiserar kunskapsbyggande och legitimering, exempelvis psykiatrins historia av legitimerad maktutövning då de skapade avvikelser. Vi kan idag se att den varit farlig, men då ansågs den rationell utifrån den tidens normer (ibid.). Enligt Foucaults tankar kan makten ses mer som

ett slags moln, som vi alla är drabbade och skapare av. Något centrum verkar utifrån Foucault vara svårt att finna. Foucault (1975) använder sig också av Jeremy Benthams klassiska exempel Panopticon för att beskriva de maktmekanismer som präglar vårt samhälle. Panopticons princip beskrivs som en ringformad byggnad uppdelad i celler, vilka är centrerade kring ett runt övervakningstorn. De som står i tornet kan se in i alla celler i den ringformade byggnaden, men de som placeras i cellerna kan inte se någonting. Genom detta sätt att vara isolerad och ständigt synlig från tornet skapas en medvetenhet om att konstant vara övervakad. Till slut finns inte längre behov av någon övervakare, då maktutövningen blivit permanent i individen. Foucault menar att detta sker i samhället (ibid.). Vi övervakas in i en normalitet, i vilka samhällets institutioner är bidragande. Det har inom dessa institutioner alltid existerat en strävan efter att kontrollera och ändra på det som anses avvikande. Att ständigt kategorisera i normalt och onormalt, där det normala premieras och det onormala sanktioneras, har gjort att maktmekanismer levt vidare ända in i vår tid. Vi övervakar oss själva för att passa in i en åtråvärd normalitet. Normaliteten blir därmed också beroende av det onormala; för att kunna definiera vad som är normalt behövs det avvikare (Järvinen 1996).

Kroppen har historiskt sett varit ett objekt för utövning av disciplinering och makt. Foucault menar i sin bok *Övervakning och Straff* (1975) att det finns en 'politisk anatomi', vilket innebär att makt utövas över den fysiska kroppen men även över dess rörelser och effektivitet. Genom denna så kallade disciplinära makt skapas undergivna och 'fogliga' kroppar (Foucault 1975). Den disciplinära makten var inte något som uppstod ur tomma intet, utan ett resultat av långtgående processer över tid. Utvecklingen skedde inom flera institutioner, exempelvis skolor och sjukhus. Foucault menade att maktutövningen därmed spred sig i samhället. Institutionerna utformades för att kontrollera och övervaka inte bara människors kroppar och rörelser, utan också deras tid (Foucault 1975).

4.2 Bartkys feministiska kritik av Foucault

Sandra Lee Bartky menar i sin klassiska artikel *Foucault, Femininity and the Modernization of Patriarchal Power* (1988) att Foucault missat en viktig del i sin teori om fogliga kroppar och internaliserandet av samhällets kontroll. Nämligen detaljen att mäns och kvinnors kroppar kontrolleras på olika sätt och olika mycket, där kontrollen slår enormt mycket hårdare mot kvinnokroppen. Bartky framhåller att vi föds som män och kvinnor, men inte som maskulina eller feminina. Detta är något som lärs in och femininitet kan därmed ses som en prestation. Kvinnor disciplineras genom olika praktiker in i en önskvärd femininitet. En kvinna ska ha full kontroll på sin kropp, och den får aldrig ta för stor plats. Dieter är vanligare bland kvinnor än män och det finns en mängd träningsprogram som vänder sig specifikt till kvinnor. Ofta lyfts även ”problemområden” fram som något för en kvinna att arbeta med hos sig själv (Bartky 1988).

Genusskillnader finns även i gester och kroppsspråk. Studier har visat att kvinnor i offentliga rum, exempelvis på busshållplatser, använder sig av en kroppshållning som ska ta så lite plats som möjligt - armar längs sidorna, benen ihop. I motsats till män som oftast sitter med benen brett isär, fötterna pekande utåt och armarna avslappnat vilande mot låren³. En kvinna lär sig att le i större utsträckning än män, och att undvika att möta en mans blick. Enbart den ’lösaktiga’ kvinnan gör detta och henne är det viktigt att inte sammankopplas med (Bartky 1988). Utöver att en kvinna ska forma sin kropp att ta så lite plats som möjligt, och anpassa sina kroppsliga rörelser till rätt femininitet så ska också det yttre vara vackert. En kvinnas kropp ska vara mjuk, len och hårlös ända in på könet, och hon ska ständigt arbeta med att ha ett feminint och tilldragande yttre. Det är inte bara otroligt tidskrävande – det kräver också en stor kunskap kring vilka krämer som ska användas var, när och hur. Hår ska fixas, naglar ska målas och smink ska appliceras. Samtidigt läggs detta fram som ett intresse, något som kvinnor gör för sin egen skull och för att ta hand om sig själva. En kvinna som väljer att inte sminka sig kan utsättas för samhälleliga sanktioner, samt ses som okvinnlig. Bartky (ibid.) menar att denna disciplinering har internaliserats av kvinnor, och att kvinnor nu är självreglerande subjekt som ständigt ser sig själva utifrån den

³ Se diskussion kring ’manspreading’
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/manspreading>

manliga blicken. De uppvisar en lydighet gentemot patriarkatet, då mannen blivit kvinnans egen Panopticon. Hon måste ständigt kontrollera sig själv utifrån vetskapen att hon när som helst kan bli kontrollerad utifrån. Att lyckas prestera rätt sorts feminitet blir dessutom en klass- och rasfråga då kvinnor ska sträva efter samma eller liknande ideal i samhället, trots att de har helt olika förutsättningar. Bartky lyfter exemplet kvinnan med goda ekonomiska medel som kan köpa dyra hudkrämer och betala pengar för att gå till ett hälsocenter, i kontrast till kvinnan som arbetar i kassan på McDonalds, köper sitt smink på K-Mart och får träna i hemmet. De strävar ändå båda efter samma resultat (ibid.).

4.3 Kritik till Foucault och Bartky

I sin *Feminism and empowerment: A critical reading of Foucault* (1994) problematiserar Monique Deveaux Foucault och feministiska tolkningar av honom. Hon lyfter att Foucault kritiserats för sin deterministiska syn på makt och ett omöjliggörande av motstånd. En feministisk kritik av Foucault är att han utelämnar kvinnors särskilda upplevelse av maktutövning och inte redogör för processen till självbestämmande. Deveaux menar att Foucault i sina senare verk öppnade upp för människors möjlighet till motstånd, och refererar till Foucaults kända citat "Where there is power, there is resistance" (Deveaux 1994 s. 223). I *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972-1977* (Foucault 1980) har hans syn på makt och motstånd utvecklats från de tidigare tankarna kring den disciplinerade kroppen. Makten är inte mätbar, och Foucault lyfter att det i samhället och hos grupper och individer finns ett möjligt handlingsutrymme till att motstå maktutövning.

Enligt Deveaux (1994) förändrade Foucault maktdiskursen till att se den mer subtila makten, och inte bara den över/underordnade. Detta menar hon har lett till att det går att synliggöra makten som utövas och visa hur motstånd kan göras i vardagliga situationer. Slutligen menar Deveaux att det är viktigt med en kritisk läsning till Foucault. Hon menar att det kan vara bättre att feminister utvecklar nya teorier kring makt än att översätta Foucaults tankar för feministiska syften (Deveaux 1994).

En av de feministiska tolkningarna av Foucault som Deveaux problematiserar är Bartkys teori om genus-specifika disciplinära praktiker. Deveaux (1994) saknar i Bartkys artikel en förståelse av den komplexa konstruktionen av kön. Bartky skriver om disciplin och den fogliga kroppen, vilken Deveaux menar utelämnar skillnader mellan olika kvinnor utifrån en intersektionell analys. Ras, ålder, kultur, sexualitet och klass spelar enligt Deveaux in på ett mer komplext sätt än Bartky nämner. Förenklandet av kvinnor som en homogen grupp innebär ett osynliggörande av kvinnors olika upplevelser av sina kroppar, dess utseenden och sociala normers påverkan. Deveaux menar att Bartkys tankar riskerar att beskriva kvinnor som slavar under sin kultur, snarare än aktiva aktörer som är betingade av den sociala och kulturella kontexten de lever i (Deveaux 1994).

De tre teorier vi här lyft fram och använder som analysverktyg har alla samma teoretiska grundtanke – samhällets påverkan och makt på människors kroppar. Foucaults tidigare verk har ett bredare perspektiv och skiljer inte maktpåverkan efter kön. Bartky lyfter däremot in ett genusperspektiv och menar på kvinnors större utsatthet för den disciplinära makten. I sin kritik av dessa uppmärksammar Deveaux i sin tur att makten inte bara påverkas av kön, utan även av andra intersektionella faktorer som bland annat klass och etnicitet. Samtidigt hänvisar Deveaux även till Foucaults senare verk, och synliggör att det finns en motmakt som kan ges uttryck i vardagliga situationer.

5. Metod

I detta kapitel kommer vi att redogöra för uppsatsens metod. Vi kommer även diskutera de metodologiska överväganden vi gjort. Kapitlet är uppdelat som följande; författarnas del i arbetsprocessen, förförståelse, forskningsansats, urval, tillvägagångssätt, insamlade data, etiska överväganden och metoddiskussion.

5.1 Författarnas del i arbetsprocessen

Vår strävan har under hela processen varit att ha en jämn arbetsfördelning. Under processen har vi haft en fortlöpande diskussion kring denna uppdelning. Det har för oss varit viktigt att ha insikt i textens alla delar, vilket har möjliggjorts då vi har gått igenom materialet dagligen tillsammans. Vi har delat upp uppsatsarbetet på så sätt att vi har haft huvudsakligt ansvar för olika delar. Vi har dock haft en öppen dialog om innehåll och redigerat varandras texter i samråd med varandra.

5.2 Vår förförståelse

Kristin Bie skriver i *Reflektionshandboken* (2009) att förförståelse bland annat är de tankar, uppfattningar eller attityder som en individ har inför ett visst fenomen eller sammanhang. Förförståelse är de antaganden eller förutfattade meningar som formas av upplevelser och erfarenheter genom livet, vilket är viktigt att ha en medvetenhet kring när studien genomförs. Medvetet eller undermedvetet kan förförståelse forma både intentioner med studien, samt påverka vad en söker efter i empirin (ibid.). Vår förförståelse kan vi härleda till våra tidigare erfarenheter av att ha varit verksamma på en tjejjour där vi mött stödsökande unga personer som identifierar sig som tjejer. Vi har där fått en insyn i unga tjejers negativa upplevelser av sitt kön, och hur de har bemötts av samhälleliga institutioner, vänner och anhöriga. Vi är båda fittbärare och har blivit bemötta av vår omgivning utifrån det. De skönhetsideal och normer vi beskriver i uppsatsen möter vi själva och har gjort under hela våra liv. Våra erfarenheter har skapat en förförståelse utifrån hur det varit för oss att leva med fitta, utifrån hur vi själva blivit bemötta. Vi har varit väl medvetna om detta i vår studie och därmed haft en öppenhet inför att inte alla fittbärare vi mött har haft samma eller liknande erfarenheter utifrån sina kön. Utöver detta har socionomprogrammet ett kritiskt

perspektiv, inte minst normkritiskt, vilket vi tror påverkar oss i vår förförståelse. Vi har läst kursen *Psykisk ohälsa*, 10 hp (SQ 4244), vilket gett oss en koppling till det psykiska måendet, livsvillkor, hälsa och de sociala relationer som påverkar fittbärare och bemötandet av dem. De erfarenheterna har gett oss en allmänt kritisk hållning gentemot samhälleliga normer och fenomen.

5.3 Val av kvalitativ metod

Utifrån vår problemformulering har vi velat skapa förståelse för ett fenomen, snarare än att förklara det (Jacobsen 2012). Vår ansats har därför varit abduktiv; en blandning mellan induktiv och deduktiv ansats, vilket är en passande metod då det är förståelse vi eftersöker (Kvale & Brinkmann 2014). Före studien hade vi tankar kring vad vi skulle kunna komma att möta, men var samtidigt öppna för andra resultat och tolkningar. Den induktiva delen kan återfinnas i att vi i stor utsträckning låtit empirin styra utfallet, medan det deduktiva snarare har varit de föreställningar som vi velat undersöka (ibid.).

Vi har använt oss av kvalitativ metod i form av intervjuer med professionella och en fokusgrupp. För att undersöka nyanser och detaljer av ett visst fenomen, brukar en kvalitativ metod, även kallad intensiv metod, användas. Det innebär att undersökningen ämnar att gå på djupet hos de individer som deltar för att kunna fånga upp tolkningar och förståelser av det aktuella fenomenet. Det empiriska materialet är därför ord, uttryck och meningar som samlas in, oftast genom intervjuer (Jacobsen 2012). I vår uppsats söker vi information om enskilda individers uppfattningar och tankar om rådande skönhetsideal samt hur de påverkar tankar om och känslor för fittan. Vi valde därför kvalitativa intervjuer för att nå uppfattningar och underliggande nyanser i informanternas svar.

5.4 Urvalsprocess och rekrytering

För att hitta deltagare till vår fokusgruppsintervju valde vi till en början att sätta upp en poster (se Bilaga 1) på ett av stadens kulturhus samt ett stadsbibliotek. Vi eftersökte där unga fittbärare i åldern 18-25 år som ville prata om fittan. På stadsbiblioteket lämnade vi in vår rekryteringsposter till receptionen, där den

senare skulle genomgå en granskning av personal som bestämmer huruvida informationen uppfyller kriterierna för bibliotekets anslagstavla, vilket bör vara kulturellt relaterat. Vi fick ingen återkoppling och anar att vår poster inte var av relevans för biblioteket. I samråd med vår handledare insåg vi att våra informanter troligtvis kunde nås i någon av de feministiska Facebookgrupper som finns. Vi valde ett community med närmare 75,000 följare (161017). Målet med gruppen är att stärka och öka kunskapen kring feminism, och de som vill kan skicka in tips och förfrågningar till administratörerna. Efter att ha skickat en förfrågan om eventuella informanter blev vi samma dag kontaktade av sidans administratörer, och de skickade dagen efter ut en förfrågan på gruppens Facebooksida. Vi fick gensvar redan de första minuterna efter att det publicerats, totalt rörde det sig om ca 30 informanter. Vi kontaktade dem som kommenterat vår förfrågan (i form av ett inlägg på gruppens sida) via Facebook och beskrev mer utförligt vårt syfte med studien samt önskat datum för intervjun. Några deltagare föll naturligt bort då de inte tillhörde vår målgrupp och då några inte hade möjlighet att delta det datum vi föreslagit. Urvalet blev till slut de sex fittbärare som svarat först, som var i rätt ålder och som kunde det föreslagna datumet. Väl vid intervjutillfället blev det dock endast tre fittbärare som medverkade, då resterande tre personer av olika anledningar föll bort samma dag som intervjun. Till följd av tidsbrist fanns inte möjlighet att söka efter nya deltagare för att ersätta bortfallet. Vårt urval av de unga fittbärarna var selektivt, då vi utifrån vår kunskap om ämnet riktade oss till de vi trodde kunde passa för vårt syfte (David & Sutton 2016). Vi har därmed ingen representation för alla unga fittbärare, vilket inte heller har varit vår intention med studien. Vi har utelämnat de som inte har en fitta, vilket varit ett medvetet val då vi ville undersöka erfarenheter hos de som bär den. Urvalet av deltagare har varit geografiskt begränsat och informanterna i fokusgruppen består av unga vuxna i åldern 18-25 år. Vi valde att hålla oss till detta åldersspann då vi ville att informanterna skulle vara myndiga, och också fortfarande ingå i ungdomsmottagningars målgrupp.

Utöver intervjuer med enskilda fittbärare ville vi intervjua professionella i det sociala arbetet vilka dagligen möter unga fittbärare. Valet föll initialt på kuratorer på olika ungdomsmottagningar, och utökades sedan till att även innefatta barnmorskor. Dessa professionella får varje dag träffa fittbärare som kommit till

mottagningen av olika anledningar. Vissa kommer med tankar och funderingar kring sitt kön och sin sexualitet som de burit på en längre tid, andra kommer enbart för att testa sig för könssjukdomar. Det är en plats dit ungdomar kan söka sig frivilligt, samtidigt som de professionella också tar emot skolklasser eller bedriver uppsökande verksamhet i skolor. Utifrån närhetsprincipen valde vi att maila fyra av stadens större ungdomsmottagningar information om studien med en intresseförfrågan om intervjuer med professionella, främst kuratorer. Valet att ta kontakt via mail gjordes efter tillgänglighet, då mottagningarna har korta telefontider vilka främst är till för stödsökande ungdomar. När vi efter tre dagar inte fått svar valde vi ändå att ringa ungdomsmottagningarna. Vi kom i kontakt med två enhetschefer som hänvisade oss till att maila dem personligen, vilket de menade underlättade för dem då de kunde vidarebefordra informationen direkt till sina anställda. Inom några dagar fick vi svar från en kurator som tillsammans med en barnmorska ville delta i en intervju. Vi fick telefonkontakt med ytterligare en kurator från en annan ungdomsmottagning som också ville ställa upp på intervju tillsammans med ytterligare en kurator. Kort därefter kontaktades vi av två barnmorskor från en tredje ungdomsmottagning, vilka ville delta i intervju. Vi har låtit vårt syfte styra vårt urval, vilket innebär att det är strategiskt (Jacobsen 2012). De kriterier vi främst låtit styra är information, då vi hoppades att de kuratorer och barnmorskor på ungdomsmottagningarna vi kontaktat har en stor kunskap och information om unga fittbärare. Det blev även till viss del snöbollsmetod då de vi kom i kontakt med ville ha med en kollega vid intervjutillfället. Eftersom vi eftersöker just de professionellas kunskaper om en annan grupp innebär det att de är informanter (Jacobsen 2012).

Vår initiala tanke var att enbart intervjua kuratorer på ungdomsmottagningar, då vi upplevde att de har den främsta kopplingen till det sociala arbetet. I samtal med personal på de olika ungdomsmottagningarna erbjöds vi att även intervjua barnmorskor. Personalen menade att det är de som tar emot flest frågor kring fittan. Vi valde av den anledningen att intervjua tre kuratorer och tre barnmorskor för att nå en större kunskap. Personalen på de tre ungdomsmottagningar vi valt ut arbetar i team och har en kontinuerlig dialog med varandra, vilket betyder att även kuratorerna kan få ta del av frågor kring fittan genom barnmorskorna. Kuratorerna möter också frågor om fittan i enskilda samtal med ungdomar. Vi anser att vi

genom att intervjua två olika professioner om deras möten med unga fittbärare skapar en bredd i vårt empiriska material. Det gör också att vi kan få en djupare och mer utbredd förståelse för vad personal på ungdomsmottagningar faktiskt möter i sitt arbete.

5.5 Tillvägagångssätt vid fokusgruppsintervju och intervjuer med professionella

Utifrån vår förförståelse insåg vi att det kunde föreligga tabu kring att prata om fittan, vilket gjorde att vi valde fokusgrupp vid intervjun med fittbärare. Kvale & Brinkmann (2014) menar att fokusgrupper kan underlätta att tala om tabubelagda ämnen. Vår förhoppning var att gruppmomentet skulle motverka skamkänslor och öka ett öppet samtalsklimat, samt utjämna maktrelationer mellan oss studenter och deltagare. Fokusgruppen med unga fittbärare genomfördes i ett grupprum i universitetsmiljö, en miljö vi ansåg inte skulle påverka alltför mycket vad som lyftes och framkom i intervjun. Effekten som miljön har på den som intervjuas kallas kontexteffekt (Jacobsen 2012). Vi hoppades att denna skulle bli mindre om intervjuplatsen var universitetet än om vi skulle varit i en hemmiljö.

Grupprummet gav också en önskvärd avskildhet som hade varit svårare att uppnå om vi hade genomfört intervjun i en offentlig miljö, som till exempel ett café.

Deltagarna i fokusgruppen fick en samtyckesblankett (se Bilaga 3) med information om vår uppsats skickade till sig i förväg via meddelandefunktionen på Facebook där de rekryterades. Deltagare som hade kontaktats genom mail gavs samtyckesblankett med tillhörande information via mail. Blanketterna undertecknades innan intervjun påbörjades. Vi klargjorde för fokusgruppen våra intentioner med att använda benämningarna fitta och fittbärare. Vi var från början även tydliga med deltagandets frivillighet och möjligheten att när som helst avbryta intervjun om de önskade.

Vi valde att använda oss av en explorativ fokusgruppsintervju, vilken innebar att vi presenterade vårt huvudämne fittan som gruppen sedan fick diskutera. Det är enligt Kvale & Brinkmann (2014) önskvärt att i en sådan fokusgrupp ha mellan 6-10 personer. Vår avsikt var att ha sex informanter medverkande, då vi ansåg att

fler deltagare skulle kunna hämma ett öppet samtalsklimat. Förhoppningen var att kunna ge alla deltagare utrymme att uttrycka sig. Det ska inom fokusgruppen bli en kollektiv diskussion kring de ämnen som presenteras, och forskarens roll ska vara nondirektiv. Detta innebär att vi här i egenskap av forskare inte ska leda intervjun alltför mycket, utan enbart introducera de ämnen som ska diskuteras och fungera som moderatorer (Kvale & Brinkmann 2014). Detta möjliggjordes genom att vi i början av fokusgruppsintervjun lät deltagarna skriva ner ord och tankar de associerade med ordet fitta. Vad deltagarna antecknat skrev vi sedan ut på en whiteboardtavla, i en slags tankekarta. Detta blev som ett stöd för deltagarna och ett sätt att starta samtalet, samtidigt som det bidrog till att vi som intervjuare inte behövde styra intervjun i alltför stor utsträckning. Om samtalet stannade upp räckte det att återkomma till de teman som stod på tavlan för att få igång det igen.

Alla professionella informanter från de tre ungdomsmottagningarna uttryckte spontant att de ville intervjuas i par. Det ansåg vi inte vara ett problem, då vi har en förståelse för att arbetet på en ungdomsmottagning är tidskrävande och att tiden för intervjuer är begränsad. En positiv aspekt var att vi upplevde att det jämnade ut det maktförhållande vi hade som två intervjuare. Vi blev i mötet två studenter som mötte två professionella som var kollegor. Ytterligare faktorer som kan ha bidragit till att utjämna maktförhållandet var att vi var just studenter som eftersökte information hos dessa personer, som är yrkesverksamma och innehar kunskaper som vi ville ta del av.

Utifrån tidsaspekt och tillgänglighet utfördes samtliga intervjuer på respektive kuratorers och barnmorskors arbetsplatser. Att genomföra en intervju i en för informanten naturlig och välkänd miljö har i forskning visat att svaren också blir som mest sanningsenliga (Jacobsen 2012). Ytterligare en positiv aspekt av att använda oss av informanternas arbetsplats som intervjumiljö ansåg vi vara att denna miljö kunde frambringa arbetsrelaterade minnen. Då vi eftersökte information om vad kuratorerna och barnmorskorna möter under deras arbetsdagar, kunde det vara till hjälp.

Alla professionella som intervjuades hade inför intervjun givits en samtyckesblankett med information om studien, samt intervjuguiden skickade till

sig via mail (se Bilaga 2 och 4). Samtyckesblanketterna signerades av informanterna innan intervjun påbörjades. Samtyckeskravet är ett av fyra huvudkrav från Vetenskapsrådet (2002), vilket vi följt genom att vi i början av intervjuerna gick igenom informanternas villkor, att de inte behöver svara på alla frågor, och att de när som helst kan välja att avsluta intervjun. Redan i första kontakten med ungdomsmottagningarna var vi tydliga med studiens syfte och deltagarnas frivillighet. Under samtliga intervjuer valde vi att en av oss ställde frågorna för att skapa en tydlig struktur och med förhoppningen att ge större utrymme för informanterna. Vi var noga med att sammanhangsmarkera och förklara vilken tidsåtgång vi beräknade, vilken var 45 minuter per intervjutillfälle. Tidsåtgången utgick dels efter vår intervjuguide, då vi upplevde att 45 minuter var rimligt. Vi hade även de professionellas arbete i åtanke och ville inte riskera att de tackade nej på grund av att intervjuerna ansågs vara för långa. Som del i introduktionen till intervjun valde vi att presentera och motivera vårt användande av begreppen fitta och fittbärare. Vi klargjorde att enskilda informanter fick välja den benämning de själva var bekväma med att använda sig av, och vi som intervjuare anpassade oss till det under intervjun. Vi eftersträvade ett öppet samtal där informanterna fick diskutera sig fram tillsammans till olika svar. Med tanke på detta valde vi att använda en halvstrukturerad intervjuguide. Vi använde oss av samma intervjuguide vid alla tre intervjuer med professionella (David & Sutton 2016). Syftet var att undersöka individernas enskilda upplevelser och erfarenheter av mötet med fittbärare inom respektive yrke. Det förekom ibland utvikningar från intervjuguiden och informanterna tilläts därmed att frångå frågornas ordning då det var av relevans för ämnet. Frågorna var halvstandardiserade till ostandardiserade, då de behandlade begränsade teman, men också tillät informanterna att ta upp närliggande ämnen och öppnare svar (David & Sutton 2016).

Ljudinspelning gjordes under intervjuerna och till detta använde vi våra smartphones. Informanterna delgavs information i samtyckesblanketten om att materialet enbart kommer att användas till vår studie. På plats poängterade vi också att ljudupptagningarna endast skulle sparas på våra datorer och mobiler och kasseras när de inte längre var aktuella. Jacobsen (2012) menar att en konsekvens av ljudinspelning kan bli att informanterna upplever det som negativt och ovant

att bli inspelade, och att de därmed kan sluta sig. Vi upplevde dock inte inspelningen som ett störande moment för informanterna eller utformningen av intervjun. Några informanter verkade vana vid inspelning och gav oss tips hur vi skulle lägga telefonerna för bästa ljudupptagning. Inte heller i fokusgruppen upplevdes detta som ett störande moment, förmodligen för att åsynen av smartphones på ett bord är såpass vanlig idag.

5.6 Hantering av insamlade data och analysmetod

Allt vårt inspelade material har, med några få undantag då informationen varit irrelevant, transkriberats. Det har i dessa fall rört sig om anekdoter, besök på ungdomsmottagningen som inte rör fittbärare, eller när någon konstaterat något om vädret. Vi har även utelämnat vår presentation av studien i inspelningarna. Vi är medvetna om att detta val kan ha relevans för reliabiliteten, då information kan tolkas och värderas på olika sätt. Vi har lyssnat på inspelningarna flera gånger och de citat vi valt att ha med i studien har vi lyssnat på en extra gång för att vara säkra på att de återges helt korrekt. Alla deltagare och informanter har både i transkribering och resultat avidentifierats. Kuratorerna benämner vi med K1, K2 och K3, medan barnmorskorna är B1, B2 och B3. Deltagarna i fokusgruppen benämns A, B och C.

Analysen vi använt oss av är en innehållsanalys (Jacobsen 2012). Det innebär att vi i vårt transkriberade material har hittat olika teman som kan kopplas till varann. Vi kunde snabbt urskilja flertalet ämnen som berördes i alla fyra intervjuer. Dessa teman, som exempelvis olika skönhetsideal eller olika sätt att hantera skamkänslor och tabun, kunde vi sedan sammanställa i olika kategorier. Valet föll på att dela upp datan utifrån vår frågeställning; skönhetsideal och normer, fittbärarens tankar om och känslor för fittan, professionellas möten med fittbärare och slutligen strategier hos enskilda fittbärare och professionella. Att börja med stora teman för att sedan smalna av ju mer empiri som analyserats är en fördel, då vi på detta sätt undvek att missa delar av empirin som hade relevans för vår frågeställning. Efter att ha arbetat med våra teman ändrade vi rubrikerna, så att de samlar ihop de teman vi hittat istället för att motarbeta vår analys eller verka missvisande. För att analysera vårt empiriska material valde vi att använda oss av Foucaults maktteori,

där makt kopplas till kunskap och 'fogliga kroppar'. Då hans teori är ytterst generell använde vi oss även av den kritik av Foucault som Bartky skriver om i sin klassiska artikel *Foucault, Femininity and the Modernization of Patriarchal Power* (1988). Därigenom fick vi även in ett perspektiv utifrån kön, något som Foucault missar. Efter att ha gått igenom vårt empiriska material insåg vi dock att dessa två teoretiska perspektiv inte kunde förklara de motstrategier vi uppmärksammat hos fittbärarna vi intervjuat. I samråd med vår handledare valde vi därför att tillföra ytterligare teoretiskt perspektiv, i form av Deveauxs kritik av både Foucault och Bartky. Deveaux lyfter där fram individers aktörskap och möjlighet till motmakt, något vi tydligt kunde koppla till de strategier fittbärarna i vår studie uttrycker.

5.7 Etiska överväganden

Att ha ett etiskt förhållningssätt är viktigt genom alla delar av uppsatsprocessen (David & Sutton 2016). Vi har också försökt ha en medvetenhet kring de attityder vi bär med oss genom hela vår process. Det har varit viktigt för oss att förklara och motivera vårt användande av ordet fitta, då vi är medvetna om att det ordet kan uppfattas som stötande i många sammanhang. Vi har också varit tydliga med att informanterna själva ska använda de ord och det språk de känner sig bekväma med. Att tvinga in våra informanter och deltagare i att använda benämningen fitta ansåg vi bara skulle motarbeta vår studie och förhindra den öppenhet vi eftersträvade.

Vid vår rekrytering till intervjuer och fokusgruppsintervjun var vi från början tydliga med uppsatsens syfte och vilka ämnen vi ämnade ta upp. Då vi valde att göra rekryteringen till fokusgruppen genom en stor feministisk grupp på Facebook inser vi att det kan ha försvårat anonymiseringen av deltagarna. Vi har dock följt konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet 2002) så långt det är möjligt efter detta. Medlemmarna i Facebookgruppen (ca 75000) har kunnat se vilka som svarade på inlägget med vår förfrågan, där även geografisk plats för studien var utskriven. Men vem som slutligen deltog var dock inte officiellt då rekryteringen genomfördes genom privata meddelanden. Vi har i uppsatsen valt att utelämna Facebookgruppens namn, vilket är ett medvetet val för att så långt som möjligt

öka konfidentialiteten. När det gäller de professionella har de personligen svarat på vår förfrågan om intervjuer, vilket innebär att konfidentialiteten är hög. Andra på arbetsplatsen har vetat om förfrågan, då den skickades till själva ungdomsmottagningen. Men huruvida de som svarade oss har berättat om sitt deltagande för kollegor och andra har varit deras eget val. Vi har varit tydliga med alla våra informanter och deltagare att de inte är anonyma inför de andra som deltar vid samma intervjutillfälle. Detta blev extra viktigt att poängtera inför fokusgruppsintervjun, då deltagarna där inte kände varandra sedan tidigare. Inför alla intervjuer har informanter och deltagare fått ta del av en samtyckesblankett med information om studiens syfte, vilka intervjuer vi planerat att göra och deras respektive upplägg. För samtyckesblankett till professionella och fokusgrupp se Bilaga 2 och 3. Blanketten förtydligar även att deltagande bygger på frivillighet och att informanter och deltagare kan avbryta närhelst de önskar. Det står även beskrivet hur materialet kommer att hanteras och användas. Genom att skicka samtyckesblanketten till deltagarna i förväg hade de gott om tid på sig att läsa igenom den och tillgodogöra sig informationen. Vid intervjutillfällena framgick det i några fall att deltagare inte hunnit läsa igenom, varvid de fick tid på sig att göra det. De påskrivna blanketterna har sedan förvarats i en mapp hemma hos en av oss uppsatsförfattare, och deltagarnas personuppgifter har därmed inte kunnat röjas för andra. Detta gäller även våra ljudupptagningar från intervjuer, som sparats ner på våra respektive datorer och inte funnits tillgängliga för utomstående.

Den information vi delgivit i samtyckesblanketten är sådan som måste framföras inför deltagande av en studie. Lövgren, Kalman & Sauer (2012) menar att de som deltar i en studie måste få tillräcklig information för att veta vad deras deltagande innebär, och de måste acceptera detta. Då kan ett så kallat informerat samtycke uppnås. Vi anser att den information vi gav våra deltagare var tillräcklig för att de frivilligt skulle kunna bestämma huruvida de ville delta i studien. Men vi inser att vi kunnat ge deltagarna större möjlighet att ställa frågor före intervjutillfällena, för att än mer försäkra oss om att de förstått all information. Vi har anonymiserat samtliga deltagare i studien och gett dem alternativa beteckningar, både i resultat och transkriberingar. Transkriberingarna har endast vi haft tillgång till. Fingerade namn är en viktig del i konfidentialiteten (Kvale & Brinkmann 2014). Vi bedömer

att ingen av informanterna kan kännas igen i studien av andra än dem själva. Något som kunde ha varit ett ytterligare skydd för deltagarna i vår studie hade varit om vi skrivit under en tystnadsplikt före varje intervju. Under fokusgruppen gick vi igenom tystnadsplikt muntligt, något som vi däremot glömde bort under de professionella intervjuerna. Det kan därför finnas en risk att information gick vidare till kollegor eller andra. Gällande nyttjandekravet har vi varit tydliga med att endast använda vår empiri för denna studien. Detta har också påtalats inför de som medverkat i studien. Ett fåtal människor har läst igenom vår uppsats under arbetets gång, men det har då varit med intentionen att hjälpa oss i vår skrivandeprocess. Det fåtal personer det rör sig om har inte tagit del av våra transkriberingar och vi har varit tydliga med att inte nämna någon av deltagarna vid namn då uppsatsen diskuterats.

Något som är viktigt att tänka på inför en studie är om det föreligger någon risk för deltagarna att ha deltagit i studien (Jacobsen 2012), något vi inte anser att det har gjort för våra deltagare. De gavs alla information om att ta kontakt med oss igen om det under intervjun väckts några tankar eller frågor. Till deltagarna i fokusgruppsintervjun skickade vi även ut ett privat meddelande via Facebook dagen efter intervjun, där vi påminde om att de alltid kan kontakta sin vårdcentral om det skulle vara något. Ingen av deltagarna har i efterhand uttryckt att det skulle uppstått några frågor, istället har vi fått återkoppling om att deltagandet var roligt och att samtalsklimatet var avslappnat. Tanken om att ämnet skulle kunna bidra till vidare frågor och eventuella stödbehov var ett förslag från en studentkollega under ett etikseminarium på Göteborgs Universitet (161006). En rekommendation från Vetenskapsrådet (2002) är att delge forskningsresultatet till informanterna när studien är färdigställd. Alla våra informanter har efter intervjutillfällena spontant bett om att få tillgång till vår uppsats när den är färdig, vilket innebär att studien förhoppningsvis kommer dem till gagn. Det menar Vetenskapsrådet är bra då det sprider forskningen och därför gynnar både informanterna och forskningssamhället (ibid.). Vi anser härmed att vi uppfyllt alla de fyra huvudkrav som Vetenskapsrådet (2002) lagt fram gällande humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning - krav på information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande.

5.8 Metoddiskussion

Vi kommer här att diskutera de val vi gjort och hur de kan ha påverkat vår studies resultat. Det gäller framförallt påverkan på generaliserbarhet, reliabilitet och validitet utifrån det urval och de metoder vi använt oss av. Vid kvalitativa studier med en explorativ undersökning av ett ämne är det sällan mätbara faktorer som är intressanta, vilket innebär att det inte är fokus på ett stort urval. Vad som är önskvärt urval ska främst utgå från studiens syfte (David & Sutton 2016). Då vi eftersökt kunskap om vad unga fittbärare har för tankar och känslor inför fittan och de skönhetsideal och normer som råder kring den, ansåg vi det viktigt att vända oss till fittbärare direkt. Vår avsikt var att rekrytera 6 fittbärare till fokusgruppsintervjun, då vi läst oss till att 6-10 deltagare är idealiskt för denna typ av intervju (Kvale & Brinkmann 2014). Vi valde det lägsta antalet i denna rekommendation, då vi ville försäkra oss om att alla deltagare skulle ha utrymme att komma till tals i den mån de ville. Fler än 6 deltagare ansåg vi kunde hämma ett öppet samtalsklimat. Att det sedan blev ett bortfall på tre deltagare har påverkat den mängd information vi fick in, och vi missade därmed också tre ytterligare synvinklar och perspektiv på fittan. Dock anser vi inte att det påverkade vårt resultat nämnvärt, då de deltagare som dök upp pratade väldigt öppet och utförligt kring alla de ämnen vi berörde. När det gäller professionella var, som tidigare nämnts, vår initiala tanke att enbart intervjua kuratorer då de har starkast koppling till socionomyrket. Efter inrådan av kuratorer på ungdomsmottagningarna valde vi dock att även inkludera barnmorskor, då de möter frågor om kön i större utsträckning än kuratorer. Till antalet valde vi tre professionella från varje yrkesgrupp, för att få en jämn fördelning och för att vårt insamlade material även skulle vara möjligt att hantera. Vi hade då allt som allt 9 deltagare i vår studie, vilket inte möjliggör en generalisering av resultatet, eller extern validitet som det även kallas (David & Sutton 2016). Detta är inte heller vår ambition med uppsatsen. Då fittan är ett så mångfacetterat ämne inser vi att alla de tankar och upplevelser som framkommit är subjektiva och enbart representativa för varje enskild deltagare. Om vi eftersträvat ett mer generaliserbart resultat hade vi istället kunnat välja en kvantitativ metod med ett större urval och en annorlunda frågeställning, då en sådan metod i större utsträckning når en generaliserbarhet (David & Sutton 2016). Validiteten har i vår

studie varit viktigare, då vi velat undersöka individuella uppfattningar av ett fenomen och eventuell påverkan av det (ibid.). Det kan även kallas intern validitet, och innebär att de resultat som uppnåtts kan ses som riktiga. Jacobsen (2012) menar att de fenomen som oftast undersöks i kvalitativa studier är svåra att förklara på ett objektivt sätt. Han skriver att det istället går att tala om intersubjektivitet - om flera individer uttrycker sig liknande kring ett fenomen, kan det ses som mer riktigt. Vi anser att vi kan tala om en intersubjektivitet i vår studie, då flera deltagare uttrycker liknande tankar kring fittan, och kring de skönhetsideal och normer som dess bärare påverkas av. De strategier som framkommit i fokusgruppsintervjun kan dock ses som subjektiva för varje enskild deltagare. De professionellas strategier framstår däremot som mer samstämmiga, vilket förmodligen kan förklaras med att de arbetar inom liknande verksamheter och eftersträvar liknande mål.

Valet av just fokusgruppsintervju kan ha påverkat vår studies reliabilitet. Vår förhoppning var att gruppen skulle gynna ett tillåtande och respektfullt klimat. Genom att använda oss av en workshopform och låta deltagarna skriva ner tankar om fittan vid intervjuens början hoppades vi skulle ge deltagarna ett större handlingsutrymme. Vi ville också på detta sätt hamna mer i bakgrunden som intervjuare, och skapa ett öppet diskussionsklimat deltagarna emellan. Därmed skulle vår påverkan som intervjuare, alltså intervjuareffekten, minska (Jacobsen 2012). Att genomföra intervjun i en lättåtkomlig miljö, som både universitetsmiljön och ungdomsmottagningarna är, uttrycker Thurén (2007) är positivt. Han menar att detta gör att kontexten skulle kunna återskapas av andra forskare och därmed underlätta för att resultatet blir likvärdigt. Det ger alltså en ökad grad av reliabilitet (Thurén 2007).

Den interpersonella dynamiken i intervjuerna kan påverka svaren och i förlängningen även empirin. Då intervjuerna med professionella gjordes i par tar vi till oss att samtliga intervjuer har påverkats av dynamiken oss och dem sinsemellan (Kvale & Brinkmann 2014). Vi tror, som Alvesson genom Jacobsen (2012), att vår könstillhörighet kan ha påverkat klimatet under våra intervjuer och då även resultatet (ibid.). Då vårt ämne rör fittan blir vår roll som fittbärare tydlig och kan ha öppnat upp för samtal som annars kan ses som tabubelagda,

framförallt i fokusgruppen. Vi anser att det i den intervjun förmodligen inte hade yttrats lika privata tankar och upplevelser kring fittan om vi som intervjuare hade varit män. Att vi rekryterat deltagarna till fokusgruppen på en feministisk Facebooksida har såklart påverkat det resultat vi fått. Valet var medvetet, då vi ville att deltagarna skulle vara öppna för och bekväma med att prata om fittan. Detta innebär att de inte kan bekräftas vara representativa för alla unga fittbärare i Sverige, utan deras uttalanden får representera just de tre fittbärare vi mött. Vi är också medvetna om att detta kan innebära att inte alla fittbärare har eller använder sig av de strategier som just dessa tre fittbärare lyfter upp i vår intervju.

Valet av en innehållsanalys kan ha påverkat våra resultat, då vi eftersökt teman som kunnat svara på vår frågeställning. Vi utelämnade teman som ej var av relevans för vår uppsats, men som återkom i flera av intervjuerna. Ett exempel på ett sådant tema var penis och killars känslor inför den. Då detta inte berör fittan och det syfte vi har med uppsatsen, har det materialet ej analyserats. Utifrån de citat vi valt att använda i analysen kan informanterna känna sig missförstådda (Kvale & Brinkmann 2014). Vi upplever dock att vi under intervjuerna, genom att ställa följdfrågor och vara inlyssnande har förstått vad deltagarna yttrat på ett korrekt sätt. Slutligen har våra frågeställningar ändrats under vår process, vilket är vanligt i kvalitativa undersökningar. I första hand har det inneburit att vi mer specificerat dem då de varit alltför generella att svara på.

6. Resultat och Analys

Vi kommer här presentera resultatet av vår empiri, och analysera det utifrån Foucaults teorier om makt samt Bartkys feministiska kritik av hans teorier. Foucaults tankar om makt är mer övergripande, och Bartky menar i sin kritik att kvinnors kroppar kontrolleras i större utsträckning än mäns. Då vi intervjuat fittbärare kring deras upplevelser av skönhetsideal och normer, samt hur dessa påverkar dem, blir denna kritik av Foucault relevant. Utöver nämnda teoretiska perspektiv använder vi oss även av Deveauxs kritik till Foucault och Bartkys teoretiska ansatser. Vi kommer att beröra strategier för att motverka skamkänslor och tabun som vi kunnat urskilja hos enskilda fittbärare och de professionella. Strategierna kommer att analyseras utifrån begreppet 'motmakt'. Vi har delat in materialet i teman som grundar sig i våra frågeställningar, men valt att rubrikera utefter teman som framkommit i våra intervjuer. Dessa teman är: professionellas möten med unga fittbärare, upplevelser av skönhetsideal och normer, att benämna fittan, sex och lust, kunskap samt slutligen strategier för att stärka fittan och motverka skam. Kuratorerna kommer i analysen benämnas som K1, K2 och K3, barnmorskorna är B1, B2 och B3. Som grupp kommer de mestadels att presenteras som 'de professionella'. Deltagarna i vår fokusgruppsintervju har vi valt att benämna som A, B och C. Vi kommer att börja med vad de professionella upplever i sina möten med fittbärare, då det ger en tydlig och övergripande bild av vårt resterande material.

6.1 Professionellas möten med fittbärare

I sitt arbete på ungdomsmottagning möter de barnmorskor och kuratorer vi intervjuat många olika grupper med olika problematik. De menar att det kan vara svårt att ringa in exakt vad de möter. Vi har under intervjuerna sett ett mönster, då vissa teman återkommer mer frekvent än andra. En del av det är ungdomsperioden och dess kroppsliga förändringar och alla tankar som kommer med det.

Kuratorerna och barnmorskorna vi intervjuat upplever även en stor kunskapsbrist hos många ungdomar, främst kring det egna könet. Denna okunskap menar de professionella får många negativa konsekvenser, exempelvis svårigheter vid sex, skamkänslor och skeva föreställningar gällande sex, kön och kropp.

Kunskapsbristen tror flera av de professionella leder till mytbildningar och andra

skeva föreställningar. Denna överblick överensstämmer med Frisé et al. (2014), vilka menar att det under puberteten och den kroppsliga förändringen uppkommer många tankar kring identitet. Ideal skapas, och kroppen och känslorna är tätt sammankopplade under denna tid. I en tid med ouppnåeliga ideal leder ofta till känslor av otillräcklighet (ibid. 2014). De professionella menar att det finns mer kunskap än någonsin att inhämta, speciellt från Internet, men att det trots det finns många föreställningar och myter kring fittan och kroppen i stort. Kuratorn K1 menar att socionomer i allmänhet är dåliga på att prata om sexualitet och kön. Kollegan K2 uttrycker att det måste pratas om dessa ämnen, annars befasts tabun, vilket kan förstärka skamkänslor hos fittbärare. Vidare menar K1 att skam är en tuff känsla och att det är en samhällelig norm att inte prata om den. Genom att ge kunskap och göra det 'pratbart' hoppas K1 kunna bryta tabun. Okunskap är något samtliga intervjupersoner återkommer till att de möter hos ungdomar som känner skam eller har olustkänslor kring sitt kön. Skam kan vara "tuffpratad", menar K2 som poängterar betydelsen av att gå långsamt framåt, vilket kollegan K1 samstämmer med. Hen menar att det är viktigt att skapa en trygghet för att kunna närma sig och motverka skam. Nivån av kunskap i skolan är något de professionella menar varierar i olika områden och skolor men även hos olika lärare, trots att det ska ingå i läroplanen.

B1: "Herregud det händer ingenting... Vad får man med sig i skolan?"

Det ska ingå i all undervisning egentligen, men det gör inte det."

B1:s upplevelse av en bristande sexualundervisning i skolorna är något vi även mött hos de andra professionella. Två kuratorer menar att de ibland känner sig överraskade över okunskapen, vilket leder till att de får förklara 'basfrågor', som vilka hål som finns i underlivet. Jongenelis et al. (2016) menar, likt de professionella vi intervjuat, att skolan, främst lärare har en stor roll i att tidigt prata om dessa frågor. Jongenelis et al. (2016) visar i sin studie att tjejer redan från 11 års ålder påverkas av sexualiserande ideal. Den okunskap som de professionella möter hos de unga fittbärarna kan kopplas till Myers & Milner (2007), vilka lyfter att det finns en stor kunskapsbrist kring sexualitet. Detta menar de kan få negativa följder för den sexuella hälsan. De professionella vi intervjuat pratar om att stärka de unga med hjälp av kunskap genom att prata om

tabubelagda ämnen. Även Myers & Milner (ibid.) menar att det kan leda till en starkare självkänsla.

Det finns en skillnad mellan barnmorskor och kuratorer i vad de upplever att de möter på ungdomsmottagningen. Barnmorskorna upplevs få mer kroppsliga frågor och utför undersökningar, och får därmed den direkta kontakten med kön på ett sätt som kuratorer inte får. K1 och K2 upplever att de som kuratorer inte pratar så mycket om kön inne på sina rum. Många gånger nämns inte fittan alls, eller benämns som 'där nere'. Två barnmorskor berättar att de möter många unga som har en god självkänedom. De unga som inte har det upplever ofta en känsla av att något inte stämmer med deras fitta. Det kan yttra sig i en oro över flytningar, eventuell upplevd doft eller hårutväxt. En barnmorska uttrycker det som att allt ska vara torrt och fint, vilket kollegan B3 fyller i:

B3: "Allt ska vara rent och fint."

Vidare under intervjun kopplade B2 denna kropps(o)känedom till utseendet av fittan:

B2: "Nej, men att dom tycker att det är äckligt och det är... allting är fel, håret är fel, lukten är fel, det funkade inte, man kan inte röra sig... Ja, alltså det är mycket som är... Onanerar inte, tycker att det också är fel, känns skämmigt. Det tycker jag ju, det träffar man ju oftare på."

Denna bild är återkommande på flera ungdomsmottagningar där de professionella möter unga fittbärare som upplever skam inför sitt kön och som aldrig har tittat på det. I *Projekt Perfekt* (2014) skriver Frisé et. al. om den ouppnåeliga kroppen. Det går inte att uppnå den perfekta kroppen som utmålas i media, vilket leder till ett skuldbeläggande och en stor press på unga tjejer. Bilder av en ren och 'fräsch' fitta blir därför ett skönhetsideal, där allt som motsäger det bidrar till ett ifrågasättande av sitt kön. Detta resonemang bekräftas i våra intervjuer. De professionella som möter unga fittbärare menar att de unga ofta har negativa tankar kring sitt kön.

B2: "Jag tycker ändå att det är ganska mycket så här, skamgrej. Just kring könen då... att det är det. Mycket som lever kvar, inte helt enkelt. Många gånger har vi... vi har ju såna här grupper för sexuella svårigheter... väldigt ofta är det så här skam. Så vi försöker angripa det på olika sätt men som ändå är... som känns väldigt vanligt. Sen hinner man ju inte prata med varenda som kommer hit och testat sig och så... men jag tycker ändå att det är... det är vanligt."

I citatet ovan pratar B2 om en av de sexuella svårighetsgrupper som finns på ungdomsmottagningen. Hen menar att många unga fittbärare kan uppleva en press kring sex och har olika svårigheter kopplade till det. Det är vanligt med skamkänslor över att inte kunna ha (vaginal)sex. Sörensdotter (2012) menar att skuld-känslor ofta uppstår till följd av att inte leva upp till förväntningarna av det heterosexuella scriptet. Det eftersträvas att ta ansvar för sin partners sexuella tillfredsställelse. En kurator vi intervjuat menar att det finns förlegade tankar kring framförallt penetrationssex, som att det 'ska' göra ont. Det återkommer hos flera av de professionella att många unga fittbärare som de kommer i kontakt med ofta känner skam och en frånkoppling av sitt kön. En kurator menar att det kan vara en anledning till att många känner att det inte fungerar vid sex. Hen menar att när det uppstår äckelkänslor kring könet och det frånkopplas kroppen, så blir det svårt att njuta även tillsammans med någon annan. Det finns, menar de professionella, en föreställning om att sex ska fungera nästan av sig själv. Samtidigt menar B1 att de på ungdomsmottagningen möter unga som aldrig onanerat och många har en låg självkännet som kring kroppen, något som kan kopplas till den upplevda kunskapsbristen. Om de unga fittbärarna inte får med sig kunskap om sin sexualitet och sitt kön, samtidigt som fittan frånkopplas kroppen kan det upplevas svårt med intimitet med en annan person.

Det vi har sett i intervjuer med de professionella är att de möter stor okunskap hos många ungdomar, främst kring könet och kroppen. Denna brist på kunskap leder till en stor oro för unga och en känsla av att inte nå upp till skönhetsidealen, vilket kan leda till känslor av skam och missnöje kring kroppen. En kurator pratar om en slags frånkoppling av könet och att det kan leda till svårigheter. Skönhetsidealen märker de professionella påverkar hur unga fittbärare ser på sig själva och sina

kön. Exempelvis pratar två barnmorskor om att fittbärares känslor av att vara fel och känna sig äcklad av sitt eget kön, varvid de nämner flytningar som något vissa unga fittbärare kan känna sig äcklade av. Kunskap blir en nyckel till att motverka skamkänslor och skeva skönhetsideal.

6.2 Upplevelser av skönhetsideal och normer

Utifrån de professionellas erfarenheter verkar skönhetsideal påverka fittbärares tankar om och upplevelser av fittan. De främsta skönhetsideal både professionella och fittbärare nämner är de kring blygdläppar, hårborttagning och hur föreställningar kring utseende påverkar njutning vid sex. Bilder av en symmetrisk fitta med små blygdläppar reproduceras av skönhetskliniker som Citylaser och kulturella pornonormer. De kuratorer och barnmorskor vi intervjuat menar att fittor ser väldigt olika ut, men att det finns en kunskapsbrist hos unga och i samhället. Braun (2009) lyfter att detta kan få kvinnor att fatta beslut baserade på skönhetsklinikers marknadsföring, då de saknar naturliga referensbilder av vaginan. För att nå information hänvisar de professionella vi intervjuat flertalet gånger till ungdomsmottagningens hemsida⁴ för information om sex och kropp. Trots det representeras sällan en variation av fittors utseende. En av barnmorskorna menar att ideal rörande fittan är en del av konstruktionen av den kvinnliga kroppen som föränderlig och som bör förskönas enligt önskvärda skönhetsideal. Fittan ses som sexualiserad å ena sidan, samtidigt som den ska gömmas. Den ses som naturlig samtidigt som den ska följa trender, exempelvis genom hårborttagning av könshår.

När vi i fokusgruppsintervjun lyfte skönhetsideal pratade gruppen om 'Barbiekön' och eventuella orsaker till normen av ett slätt kön. En fokusgruppsdeltagare jämförde då fittan med det manliga könet, som istället förstoras.

C: "För att det är lite fult, liksom. Alltså på killar gör man ju precis tvärtom. Då förstoras man ju och gör det tydligare istället för att, ja men för att snoppen är någonting som man ska vara stolt över. Men fittan ska man inte vara stolt över för den är lite ful. Då tar vi bort den

⁴ www.umo.se

istället för det kommer bara bli jobbigt för folk att se dig gå runt med den här saken som du borde skämmas över.”

Deltagare C menar att fittan är kopplad till fulhet och att den ska gömmas till skillnad från mannens kön som kan visas upp med stolthet. Denna frånvaro av stolthet över sitt kön, och istället känslor av skam är återkommer även i våra intervjuer med professionella. Skammen är starkt kopplad till det egna könet och upplevelser av att inte känna sig normal. Deltagare C beskriver, precis som Braun & Wilkinson, (2001) fittan i relation till snoppen. Föreställningen om mannens kropp som norm förstärks därför. Den fulhet och skam C beskriver överensstämmer med en annan av de socio-kulturella representationerna av fittan som Braun & Wilkinson (ibid.) beskriver.

De menar att när fittan konstrueras som ful kan det leda till en motvilja hos fittbäraren att utforska och studera den. På ungdomsmottagningen berättar två av barnmorskorna att de har mött fittbärare som vid undersökningstillfället ursäktat sig om de inte rakat bort håret på sitt underliv. Det menar en av barnmorskorna kan bero på att ett vårdat kön ofta likställs med ett rakat kön. På en annan ungdomsmottagning menar informanterna att samhällseliga skönhetsideal är oppnåeliga och leder till att unga fittbärare får svårt att känna att de duger. Kurator K3 beskriver det bra då hen menar att dessa skönhetsideal kan bero på ett allt mer självcentrerat 'jag-samhälle', med stort fokus på kroppen och bilder som sprids genom sociala medier. Dessa ideal premierar vissa kroppar som normala och andra avvikande. Utifrån Foucault kan vi förstå det som en disciplinering in i normalitet, där avvikande beteenden kan målas ut för att visa vad den önskvärda normen är (Järvinen 1996). Utan avvikande beteenden kan vi inte veta vad det normala är. Bartky (1988) menar att disciplinerandet in i den önskvärda feminiteten är av intresse från Foucaults tankar. Det begrepp Bartky kopplar från Foucaults maktteorier är främst den fogliga kroppen, vilken enligt Bartky innebär att kvinnors kroppar kontrolleras mer än mäns. Makten är så påtaglig att kvinnor lär sig att kontrollera sig själva utifrån tanken att de blir kontrollerade utifrån (Bartky 1988). Skönhetsideal av fittbärares kroppar och fittan verkar då även påverka fittbären i mötet med den professionella. Att inte ha ett 'ordnat' och därmed ett okontrollerat, avvikande könsutseende är något unga fittbärare även i

undersökningstillfällen känner sig ursäktande kring, exempelvis kring ett orakat kön. Kontrollen av kroppen internaliseras av fittbärarna själva, vilket enligt Bartky (1988) leder till en sorts prestationsbaserad idé om att lyckas med projektet att få en önskvärd feminin och foglig kropp. Att inför en undersökning hos en barnmorska inte ha rakat sitt underliv kan då upplevas som ett personligt fel och ett misslyckande av den rätta sortens feminitet.

I samtliga intervjuer med de professionella på ungdomsmottagningarna nämns ideal kring små blygdläppar. Många unga fittbärare är, menar de professionella, oroliga över att deras blygdläppar är för stora, eller att hela deras fitta är för stor. Informant B3 berättar att de sällan eller aldrig möts av motsatsen, alltså att någon är orolig över att ha en för liten fitta. B2 menar att när unga fittbärare uttrycker att deras blygdläppar är för stora och skaver har hen svårt att tro att det stämmer. Hen berättar att när skav uttryckts vara grundproblemet framkommer det ofta i samtal att det egentligen handlar om äckelkänslor inför det egna könet, och uppfattningen att ens fitta är ful. Shaw et al. (2013) menar i de riktlinjer de lagt fram kring rådgivning om intimkirurgi att unga tjejers tankar om blygdläppsförminskning ofta grundar sig i tankar kring att känna sig oattraktiv för sin partner. En upplevd känsla av att blygdläppar skaver är en anledning som yngre tjejer menar hindrar vid fysisk aktivitet (ibid.). En av barnmorskorna vi intervjuat menar att blygdläpparna snarare ska motverka skav och fungera som ett skydd. Även deltagarna i fokusgruppen pratar om både blygdläppar och rakning. Deltagare B i fokusgruppen berättar om en video där hen sett hur blygdläpparna retuscherades bort på modellbilder:

B: "Och hur det såg ut som att dom inte hade några blygdläppar för det var liksom helt slätt mellan benen på dom, efter retuscheringen, inte innan. För då såg dom ju ut som vanliga tjejer liksom. Och man ba, det har jag inte ens tänkt på innan jag såg det klippet."

B uttrycker en förvåning över att även fittan retuscheras, men visar ändå på en medvetenhet om hur en oretuscherad fitta ser ut. Oretuscherade tjejer är 'vanliga' tjejer. Även resterande deltagare i fokusgruppen uttryckte att de aldrig tänkt på det, vilket visar på vilken normaliserande makt media har. Retuscherade bilder är så

vanliga att de inte reflekteras över. Vi väljer att likna media vid en institution, i vilken bilder och framställning av kroppar produceras. Vi kan se att dessa har en stor påverkan över de människor media nås av. Foucaults begrepp 'politisk anatomi' innebär just detta maktutövande av kroppen, dess effektivitet och handlande (Foucault, 1975). Det menar Foucault genom tiderna möjliggjorts och konstruerats av institutioner som skolor och sjukhus. Samtidigt menar han att makten kan vara svår att 'ta på' då den produceras överallt. I samband med detta kan ungdomsmottagningen ses som en institution som reproducerar bilden av en viss typ av fitta – om än en mer pluralistisk sådan än exempelvis de retuscherade modebilder deltagare B tidigare nämnde.

Trender rörande huruvida kroppshår tas bort eller inte kan kopplas till Bartkys teori om disciplineringen av kvinnokroppar (Bartky 1988). Det hårlösa könet utgör en del av en önskad feminitet. Att välja bort trenden framstår som en motstrategi mot den fogliga kroppen, genom att avvika från den önskvärda normen. På två av ungdomsmottagningarna berättar de dock att de uppfattar en vändning i denna hårlösa trend, att fler väljer bort rakning i olika utsträckning. En av kuratorerna menar att det kan ses som ett 'statement' då unga fittbärare inte är rakade:

K1: "Sen vet jag ju då utifrån vad barnmorskorna säger, att de flesta är rakade. Dom som inte är det, då är det nästan ett statement på något vis... (skratt)"

Könen är alltså ofta hårlösa eller delvis rakade. Idealet av den nakna fittan menar flera av de professionella påverkas av porrens ideal och attityder. Ideal som framhävs, exempelvis att tjejer ofta förväntas raka bort hår från sina underliv, speglar inte kroppens 'naturliga' utveckling som sker i tonåren. De professionella menar att det kan vara ett motstånd till att växa ur barnkroppen och att bli vuxen.

De normer vi redogjort för utgår från en tanke kring en föränderlig, modellerbar fitta. Genom att följa dessa normer blir kvinnans kropp foglig inför samhällets maktutövning (Foucault 1975). Tanken att kvinnor ständigt är underkastade den manliga blicken kan kopplas till Bartky (1988). Det innebär i sin tur en följsamhet

till dess förväntningar och krav. Den disciplinerande praktiken gällande att kvinnor ständigt ska försköna sitt yttre har lett till att även fittan blir ett offer för det. Detta gäller till exempel hårborttagning eller i yttersta fall reducering av könsdelar.

Spridning av normer och skönhetsideal tror B1 och K3 kommer från olika media som radio, sociala medier och tidningar. Men de menar också att sättet familj och skola hanterar frågor kring kropp och kön påverkar normer och känslor inför dem. Skolans sexualundervisning upplevs som bristfällig, vilket leder till en okunskap hos unga överlag. Kontakten med porr skapar då skeva ideal, vilket nämns av både professionella och fittbärare. Jones & Nurka (2015) menar att detta rör sig om porrkultur snarare än porren i sig själv. Porrens bristande representation av olika typer av fittor kan bidra till olustkänslor inför det egna könet, då det inte finns representerat inom porren. Förslagsvis menar Jones & Nurka (ibid.) att en ökad variation av köns utseende inom porren kan ge ökad acceptans för och nöjdhet med sitt eget kön. Vi har i våra intervjuer sett att de professionella på ungdomsmottagningen upplever att de kan verka som en motpol gentemot mediala bilder och porrindustrin.

6.3 Att benämna fittan

Det framkom tidigt i vår fokusgruppsintervju att fittan kan benämnas på en rad olika sätt. Vilka ord som används eller utelämnas påverkar också känslan för den. I fokusgruppen menar deltagarna att de saknar ett helhetsord för fittan. De önskar en neutraliserad benämning på sitt kön, något de känner att fitta inte är. De upplever att ordet fitta är sexuellt laddat och menar att det därför inte känns bekvämt att yttra i alla sammanhang. Alla tre deltagarna i fokusgruppen lyfter att ordet fitta funnits i deras liv som ett skällsord, främst i tonåren. Deltagare B säger att hen kan få det slängt efter sig på stan om någon tycker att den får för lite uppmärksamhet av B, då i meningen 'Din jävla fitta!'. Det gör att det inte känns bekvämt att kalla det egna könet för fitta. Deltagarna hoppas att ordet kan börja användas i en mer positiv bemärkelse, vilket de också tror skulle leda till en mer frekvent användning av ordet. Benämningen av fitta är något som också ungdomsmottagningen lyfter i intervjuer, exempelvis B1 som hänvisar till

radioprogrammet Ligga i P3. Där använder programledarna konsekvent ordet fitta, vilket B1 menar kan leda till att en tänker om och att ordet kan börja bli fint. Hens kollega K3 berättar att de i sin verksamhet brukar uppmärksamma skolungdomar på att fitta egentligen är ett väldigt vackert ord som betyder 'fuktig ängsmark'.

Det finns många andra benämningar på könet som fokusgruppsdeltagarna använder sig av: puppa, punani, delarna, där nere, vagina, slida, vulva, organ, mus, snippa och fiffilina för att nämna några. Språket är en viktig maktfaktor i samhället, något Foucault poängterar (Thurén 2007). De som har befogenhet att bestämma vad det ska talas om och hur det ska talas om det, får i förlängningen även makt att definiera den verklighet vi lever i (ibid.). Bristen på ett enhetligt ord för fittan, blir ett tydligt exempel på att det inte hör till vanligheten att prata om den. Braun & Wilkinson (2001) skriver om en socio-kulturell representation av vaginan som 'inget', i motsats till penis som är 'något'. Det får språkliga konsekvenser, då vaginan ska vara dold och inte pratas om. Avsaknaden av ett helhetsord kan uppfattas som en signal att fittan inte bör benämnas alls. I vår fokusgrupp bekräftar deltagare C att det är svårt att prata om fittan på grund av att det saknas en normaliserad och avdramatiserad benämning. Hen menar att detta kan leda till problem, speciellt när en vill berätta något om sin fitta, exempelvis i vårdsammanhang.

C: "Alltså det blir ju jobbigt att prata om såna saker, dels för att man inte liksom kan knappt, att det, alltså... det känns... alltså det blir ju så himla konstigt att säga typ ba men jag har ont där nere eller ah, jag har problem där nere. Också att det känns så här, ah jag vet inte, det blir ju väldigt svårt att prata om saker. Det är ju ett jättestort problem att man inte kan prata om såna saker. Då hamnar det ju i skymundan."

Att inte kunna prata om fittan när en känner att det behövs, eller när en har problem, kan leda till att unga fittbärare väljer att inte söka professionell hjälp. Även deltagare B menar att det blir svårt att beskriva ett smärttillstånd i sin fitta om en saknar utrymme att prata om den. Flera av de professionella menar att det ofta kan vara svårt för unga fittbärare att benämna sina kön och övriga tankar kring sin sexualitet. Det är ytterligare något som Braun & Wilkinson (2001) lyfter

fram i sin artikel om representationer av vaginan. I vår västerländska kultur finns en rad negativa stereotypiseringar av fittan kvar. En stark sådan är fittan som äcklig, smutsig och något som det inte ska talas om. Att inte få utrymme att prata om sin vagina kan enligt Braun & Wilkinson (2001) skapa hälsoproblem, då kvinnor inte vågar berätta om de har ont eller om något känns fel. Ett bristande utrymme för samtal om sitt kön förhindrar också att kunskap delas mellan människor. Fittbärare har inte tillräcklig kunskap för att veta hur deras fitta ska kännas och se ut när den 'mår bra' (ibid.).

De professionella är lite oense gällande valet av benämning av könet, men det återkommer flertalet gånger att fitta inte är det första ordet de skulle säga.

K1: “[...]...har inget problem med ordet fitta, men det är inte mitt.”

Användningen av ordet fitta kan kännas ovant även för de professionella, då den kopplas till något sexualiserat och något fult. Det finns ett avstånd till ordet, vilket många menar beror på dess laddning och negativa koppling som en nedvärderande svordom. Detta kan vi se i citatet ovan. De professionella är tydliga med att de tycker att fitta är ett helt okej ord att använda, och att de anpassar sig efter de ungas ordval. På en ungdomsmottagning pratar de om att de har en levande diskussion kring språkanvändning och menar att de har ett normkritiskt förhållningssätt i sitt arbete. De har inget gemensamt ord för fittan, men menar att det är positivt att ordet fitta finns. Olika sammanhang kräver dock olika ordval och fitta kan antingen ses som ett skällsord, eller vara alltför sexualiserat som uttryck. I fokusgruppsintervjun efterfrågas ett nytt, neutraliserat ord som inte är associerat med något negativt eller sexuellt.

6.4 Sex och lust

Deltagarna i fokusgruppen kopplade fittan till sin sexualitet. En stor del av samtalet handlade om sex och lust. Både negativa och positiva upplevelser och känslor lyftes. Lust uppgavs i vissa fall vara kopplat till känslor av skam, exempelvis gäller det lust kopplat till sig själv och onani. Deltagare A upplever att hens vänner aldrig velat prata om att de tagit på sig själva, vilket gjort att A inte

vågat berätta om egna erfarenheter av onani. A tolkar själv det som att vännerna har skamkänslor kring onani, och hen tror också att de ljuger.

A: ”[...]...när man pratar om så här onani och ta på sig själv att, att många kände skam för det när de var yngre och ba, jag vet inte. Antingen om, jag tänker så här, vafasen ni måste ju ha tatt på er. För jag har många kompisar som ba nej jag har aldrig gjort det, då blir jag så här, ni måste ljuga, alltså. Det går inte att inte ha gjort det! Det finns så himla mycket skam alltså. Och att man känner sig typ äcklig.”

Det kan tolkas som att en öppenhet kring sin egen lust och sexuella njutning inte är accepterat som kvinna, vilket belyses av A i citatet ovan. Laskar (2005) lyfter att kvinnors sexualitet historiskt konstruerats som farlig, en konstruktion som lever vidare än idag. Lorenzoni (2012) skriver om att onani förr var sjukdomsklassat och att kvinnors klitoris kunde stympas för att minska deras lust. Enligt Lorenzoni var en patriarkal strategi att kontrollera kvinnors sexualitet och enbart tillåta dess existens kopplat till reproduktion (ibid.). I intervju med barnmorska B2 menar hen att det finns en historisk koppling kring kvinnans kön som laddat, att vara fel och att det inte är så längesen onani var klassat som en sjukdom. Dessa tankar tror B2 kan leva kvar i föreställningar kring fittan.

Fokusgruppens deltagare C lyfter utrymmet att prata med andra om sin sexlust, om att vara trött på ensamhet och att vilja ha sex med en snygg person. Dessa samtalsämnen menar C kan ge upphov till en obekväm stämning. Det kan kopplas till att hens lust står för sig själv då den potentiella snygga personen ännu inte är reell. Fittan är upplevs vara starkt sexualiserad och förbunden till fittbärarnas lust, en lust som det dock bör undvikas att talas om. Om lust benämns ska det vara i relation till en annan person, helst en man och inom en tvåsamhet.

C: ”Nej men om man går så här och säger typ att jag har inte haft sex nu på två månader, och det funkar inte när jag är själv, eller, ah, vad man nu vill säga liksom, att det, jag är less på att vara själv nu. Liksom att jag vill ligga med någon snygg kille. Så är det ju, alltså då är det ju... Nä men det blir lite obekvämt.”

I C:s tankar blir det tydligt att lust inte bör synliggöras. Här, liksom i situationen som A tidigare berättar om, har samtalet skett bland personer de känner. Trots det blir A och C obekväma och det leder till skamkänslor. När A och C ger uttryck för en egen lust blir det tydligt att de gått över en gräns utifrån vad som bör sägas och inte. Enligt Foucault kontrollerar vi oss själva utifrån känslan att ständigt bevakas av utomståendes blickar (Järvinen 1996), vilket även påverkar hur vi bemöter de som bryter normativa föreställningar kring sexualitet. Det avvikande, i detta fall att prata om sin egen lust och njutning, sanktioneras. Det kan ses som ett slags straff som implicit visar hur och när du har gått över en gräns (ibid.). På detta sätt upprätthålls normativa beteenden.

Fittbärarna har erfarenheter av att deras njutning i heterosex inte alltid hamnat i första hand. Två av deltagarna har upplevt att det varit svårt att fokusera på sin njutning då skönhetsideal nått in i sexakten. A uttrycker att det finns ett starkt fokus på hur en ser ut under sex och att detta förtar njutningen.

A: ” ...att det är så mycket fokus på hur man ser ut under sex och om man gör fel och hur, så att man inte är där. Och det gör ju också att det blir svårt att komma, och så, man är inte där psykiskt utan man har fokus på, man har inte fokus på att känna efter utan man har fokus på hur det ser ut. Sina komplex och sin osäkerhet.”

Även deltagare C delar upplevelsen:

C: ”Ja det brukar jag också tänka på att det är liksom, det är så himla mycket annat som man tänker på när man har sex med en kille, eh, ja. Så man kan ju inte riktigt fokusera liksom.”

Både deltagare A och C uttrycker en känsla av att inte vara ‘där’ i stunden under sex då det fokuseras på utseendet och på att göra ‘rätt’. Det innebär att deltagarna upplever en objektifiering av sig själva under sex, vilket påverkar njutningen i negativ bemärkelse. Bartky (1988) menar att kvinnan ständigt kontrollerar sig själv utifrån den manliga blicken, och använder sig här av Foucaults begrepp

Panopticon. Foucaults Panopticon syftar till kontrollen i samhället som lärts in i oss alla (1975) medan Bartky poängterar att kvinnor påverkas av detta i högre utsträckning än män. De kontrolleras inte bara av samhället utan även av mannen, som Bartky (1988) menar blivit kvinnans eget Panopticon. När deltagare A och C tänker på sitt utseende i sexuella situationer kan det ses som ett uttryck för att den manliga blickens kontroll internaliserats och lärts in hos dem. Fittbärarnas kroppar disciplineras till att inte ta så mycket plats och Bartky (ibid.) nämner att det finns genuskillnader i våra kroppsspråk och rörelser. Det vore underligt att tro att dessa skillnader inte letat sig in i våra sexuella relationer och vår sexualitet. I förlängningen leder det till att fittbärare internaliserar ett kroppsligt beteende som behagar mannen och åsidosätter den egna njutningen. Det är förekommande i heterosexuella relationer att fittbärare har samlag mot sin vilja, trots att det ger dem smärta (Sörensdotter 2012). Tankarna kan även kopplas till den negativa representationen av vaginan som enbart en passiv mottagare av penis (Braun & Wilkinson 2001). I denna självobjektifiering deltagare A och C ger uttryck för blir lusten beroende av någon annans bekräftelse, i detta fall mannens.

6.5 Kunskap

Samtliga fittbärare i fokusgruppen upplever att sexualundervisningen i skolan varit bristfällig och att de fått alldeles för lite kunskap om fittan med sig under sin uppväxt. Det framkommer att det främst talats om reproduktion och mens i skolan, och alla tre deltagare saknade kunskap om sex. Informationen som ges ut sägs vara väldigt 'basic'. Ingen av fokusgruppsdeltagarna har heller kunnat prata om kön och sex med sina föräldrar. Det diskuterades i gruppen hur unga människor ska veta hur deras kön funkar och vad de kan testa för att göra det skönt för sig själva. Både när det gäller onani och tillsammans med en partner.

C: "Ja, det är ju det man borde säga på sexualundervisningen. [...]...ge förslag på hur man kan få det skönt tänker jag. Det är ju inte så himla lätt när man är ung att veta vad man gör eller vad man ska göra och vad som är bäst att komma på nya saker liksom. Man måste ju få inspiration någonstans ifrån. Och då går man ju till porren och så blir det allt det här..."

Deltagare C efterfrågar mer konkret kunskap och förslag om hur en kan få det skönt. En bristande kunskap om sitt kön kan skapa en obefogad oro inför att något kan vara fel 'där nere'. Deltagare A berättar att hen sökt sig till gynekolog då hen upplevt att något inte stod rätt till i underlivet, vilket gav en stark oro. Vid undersökningen menade gynekologen att allt var normalt. A säger att hen upplevde skam och blev generad över att inte ha tillräckliga kunskaper om sin egen fitta.

A: "[...]...så fick jag en tid för veckan efter, och, men det var alltså, här är en bra erfarenhet ändå. För att det var en gynekolog då, en kvinnlig gynekolog som jag fick komma till och så här ba: men det ser helt naturligt, det ska, den ska sitta där liksom. Och då fick jag lite såhär, aah, skamkänslor men samtidigt bemötte hon det så bra. Det är inte lätt att veta och det var jättebra att du kom hit. Jag ba, ja jag är ganska orolig som person! Hon ba, ja då är det extra bra att du kommer. Så där har jag en bra erfarenhet."

Gynekologen som A besökte stärkte hen i beslutet att söka professionell hjälp, vilket lättade på A:s skamkänslor och oro inför sin upplevda okunskap. Deltagare B lyfter ett möte med professionella som inte var till lika stor hjälp som det A berättade om. B berättar om att hen vid sin sexdebut upptäckte att hen hade vaginism⁵, men att ingen professionell kunde hitta en lösning på problemet. De hade helt enkelt inte tillräckligt med kunskap och visste inte vad det var, utan skickade istället hem B med rådet att vara mer upphetsad nästa gång hen skulle försöka ha samlag. När B till slut fick sin diagnos fick hen söka sig till en akupunktör och blev bra på två behandlingar.

Professionella inom hälso- och sjukvård har ett stort ansvar då de besitter kunskap, vilket innebär att de har makt att avgöra vad som är normalt eller inte. Foucault menar att makt och kunskap inte kan särskiljas (Börjesson & Rehn 2009). Vidare skriver Foucault (1975) att institutioner som exempelvis sjukvården har utformats

⁵ Vaginism är en diagnos där musklerna i slidan drar ihop sig när något förs in, eller vid tanken på att något ska föras in. Det beror på en kramp i slidan (FASS 2015).

för att övervaka och kontrollera kroppar. Fokusgruppsdeltagare A och B upplevde möten med professionella på olika sätt. A blev bekräftad i att vara en del av en normalitet, men B kände att råden hen fick snarare visade en bristande kunskap kring problematiken. Okunskapen som B mötte hos de professionella bidrog till att skapa en känsla av hens problematik som avvikande. Att ge råd som att bli mer upphetsad kan bidra till skamkänslor och ett utpekande av en avvikelse, som att problematiken är B:s egen och upp till hen själv att lösa. Hälso- och sjukvårdens kunskapsbyggande kan i samhället framstå som det rätta. Genom att bekräfta normalitet är hälso- och sjukvården med och skapar normer kring vad som anses normalt och avvikande. När sjukvården som institution inte besitter kunskap om fittan eller en fittbärares problematik, kan det tolkas som att den inte är tillräckligt viktig att ha kunskap om. Fittan och dess bärare hamnar som tidigare nämnts i skymundan, vilket visar på att institutioner fortfarande är starkt påverkade av det patriarkala förtrycket (Connell 2003).

Utifrån vårt material kan vi se en kunskapsbrist gällande kropp, kön och sexualitet i stort. Det nämns av samtliga deltagare i studien, och alla uttrycker att skolundervisningen och samhället i stort brister i att ge tillräcklig kunskap om fittbärares kön. Denna brist kan kopplas till Foucaults teori om makt och kunskap: makten produceras och lever i symbios med kunskapen – de skapar varandra (Börjesson & Rehn 2009). Utifrån historiens beskrivning av kvinnan och hennes kön, då mannen och hans kropp alltid varit norm (Heberlein 2004), hamnar kunskap om fittan i skymundan. Detta innebär att kontrollen över fittan och dess bärare kan reproduceras. Likt Foucault (1975) skriver så disciplineras hela vår kropp ända in på våra kroppsrörelser, vilket även innefattar könet. Fittbärares kroppar blir därmed fogliga utifrån den bristfälliga kunskap som trots allt kan förvärvas.

6.6 Strategier för att stärka fittan och motverka skam

Vi upplevde under våra intervjuer att många aspekter av fittan och fittbärares sexualitet kopplas till skamkänslor hos individen. Vi kunde även utläsa en rad olika strategier som användes för att motverka de skamkänslorna, både hos enskilda fittbärare och hos de professionella på ungdomsmottagningar. I

fokusgruppen menar deltagarna att dessa strategier har tagit lång tid att utveckla. Vidare menar fokusgruppen, liksom de professionella, att det i tidiga tonår kan vara svårt att vara nöjd med sin fitta och kropp i övrigt. De menar att tonåren är en tid då de flesta ifrågasätter sig själva på många plan, vilket även flera professionella berättar om att de möter. Detta är vanliga känslor vid utvecklingen från barn till tonåring då kroppen förändras, vilket Frisén et al. lyfter i *Projekt Perfekt* (2014). I en av intervjuerna med professionella menar K3 att det är viktigt att unga fittbärare kan bli sams med sin kropp, och då framförallt med sitt kön. Fittbärarens motståndsstrategier upplever vi användas för att inte påverkas lika mycket av samhälleliga skönhetsideal och normer. De professionellas strategier verkar syfta till att motverka skamkänslor och tabun, samt lugna den oro de menar att många fittbärare känner inför sitt kön.

Några av de professionella vi intervjuat menar att sexuell problematik som smärta vid samlag ofta är kopplat till och skapar skamkänslor inför det egna könet. Att i sexuella svårighetsgrupper möta andra med liknande erfarenheter, menar de professionella är verksamt för att lyfta bort skam, då de inte behöver känna sig ensamma i sin problematik. I den grupp som barnmorskorna B2 och B3 lett har de ett helhetsperspektiv med olika teman, de ser på erotisk film tillsammans för att se en variation av kön och kunna diskutera det i grupp. Med det finns ett hopp om att kunna kritisera normer och skapa en förståelse kring föreställningar av könet och var de kommer ifrån. Det är vanligt, menar de professionella, att ungdomarna i dessa grupper ofta dubbelbestraffar sig själva. Genom att de ser sig själva som äckliga kan det leda till svårigheter med att söka stöd och hjälp. Tillsammans med andra så kan en medvetenhet kring tankarna växa. En barnmorska uttrycker det tydligt:

B2: “[...]...för det hjälper ju inte om jag säger ’det här ser så bra ut och det här är inte äckligt’, så fungerar det ju inte riktigt.”

B1 menar att normalisera genom att prata kring olikheter kan hjälpa, men som citatet ovan belyser kan det vara svårt att påverka en ung fittbärare som burit på skamkänslor kring fittan under en längre tid. Många unga fittbärare upplever könet som separerat från den övriga kroppen. Rent praktiskt tänker K2 att det kan

vara svårare för tjejer att titta på sitt kön än för killar. Samtliga professionella menar att undersöka sitt kön med hjälp av en spegel är en bra strategi för fittbärarna att lära känna sitt kön. Det är ett bättre alternativ än att jämföra sig med andra, och en motvikt mot alltför symmetriska illustrationer. I riktlinjer för hälso- och sjukvårdspersonal i Kanada som kommer i kontakt med kvinnor som har tankar kring skönhetsoperationer av fittan, anses en bra strategi vara att ge kunskap om deras anatomi (Shaw et al. 2013). Författarna menar att kunskap kring fittors normala variationer ska ges till kvinnor som överväger exempelvis blygdläppsförminskning (ibid.).

På de ungdomsmottagningar vi besökt kan fittbärare erbjudas en genomgång av det egna könet tillsammans med en barnmorska, vilket görs med hjälp av en spegel. Barnmorskan visar de olika delarna av fittan, vilket kan göra den mindre främmande. Genom att se sitt kön tror de professionella att unga fittbärare kan öka sin kunskap om det egna könet. De menar att det kan medföra en större acceptans och mer positiva känslor inför fittan. K3 vänder sig i intervjun till sin barnmorskekollega när de pratar om denna spegelmetod.

K3: ”Precis. Ni pratar ju också tänker jag, och det kan jag också göra med onani och lust oså, att ta på sitt kön. Att liksom bli sams med sin fitta. Det är ju någonting, och ni visar med spegel och sånt tänker jag, ibland och en del har ju aldrig ens tittat hur man ser ut. Och där kan ju ni vara till jättestor hjälp, att man faktiskt, blir en del, alltså könet blir en del av en. Och inte bara en fränkopplad del, en del har ju aldrig tagit på sig själv fastän man kanske är en ung vuxen. Aldrig liksom onanerat eller undersökt sitt kön. Att det har blivit liksom mer avkopat där och det är klart, då blir det ju jättesvårt i en sexuell situation med någon annan. Om man inte är sams med könet.”

K3 uttrycker att det inte enbart handlar om fittans utseende och funktion. Hen drar en koppling till känslan för sitt kön som en del av kroppen. K3 menar att det i förlängningen skulle bli lättare att hantera sexuella situationer om en känner sitt kön. Utforskning av sin fitta med en spegel uttrycker K3 som en strategi att ”bli sams med sin fitta”. Det påverkar även den sexuella hälsan, både för individen

och i sexuella sammanhang med andra. Det är även något som Jones & Nurka (2015) kommit fram till i sin studie om porrkonsumtion och dess påverkan på viljan att genomföra intymkirurgiska ingrepp. De menar att personer som studerar och lär känna sitt kön också är mer nöjda med det. Följden kan bli att de är mindre benägna att vilja göra kirurgiska förändringar (ibid.). Detta bekräftar behovet av kunskap om sitt kön och effekterna för den sexuella hälsan och det psykiska måendet.

De professionella vi intervjuat har fler strategier med samma grundtanke; få fittbärare att lära känna sitt kön, öka kunskapen och bli mer bekväma i sin sexualitet. Strategierna inkluderar att visa bilder på olika fittor, ha posters uppsatta på ungdomsmottagningen som visar på en bred representation, samt rita upp fittan och beskriva de olika delarna med namn. K3, B2 och B3 säger att de arbetar normaliserande med en strävan att förmedla till fittbärare att deras kön är fullt normala. Även deltagare B i fokusgruppen kan sägas använda sig av normalisering som strategi för att stärka sitt eget kön. Hen uttrycker det underliga i att fittan och mens är så tabu då faktiskt halva jordens befolkning har en fitta. Utöver normalisering använder hen sig även av spegeln på ett stärkande sätt, likt den metod som används på ungdomsmottagningar. Hen uttrycker att det kan vara ”knöliga vinklar” när en ska spegla sin fitta underifrån och att det sällan är särskilt smickrande. Lösningen menar B är att ställa sig med rumpan mot spegeln och böja sig fram.

B: ”Så ser man jättebra. Och jag gjorde det för första gången för några år sedan, och jag ba shit vad söt den är! Alltså den är ju jättesöt. Lite så här näpen och jättesöt.”

B beskriver sin fitta på ett positivt och stärkande sätt då hen tittar på den genom spegeln. Denna strategi att se på sin fitta och lära känna dess utseende kan bidra till en ökad nöjdhet (Jones & Nurka 2015). B använder både positiva benämningar och en utforskning av sin fitta. Det kan ses som ett motstånd mot kulturella representationerna av fittan och föreställningen av den som äcklig och smutsig (Braun & Wilkinson 2001). Att som B välja att benämna fittan som näpen och söt kan ses som en motvikt mot denna representation och osynliggörandet av fittan.

Vi kan koppla detta till Foucault och hans teorier om motmakt som Deveaux (1994) lyfter fram, att motmakt alltid uppstår där det finns makt. B:s benämning av fittan som söt, och en upplevelse av att vara nöjd med den i ett samhällsklimat där en inte ska vara nöjd med sin fitta eller sin kropp, blir en slags motmakt. Till detta kan även en annan av de strategier B använder sig av kopplas, att döpa sin fitta. B berättar att hen själv döpt sin fitta till något majestätiskt, och pratar även om sin fitta som om den hade en stark personlighet:

B: "She's a sassy lady so..."

Att lyfta det positiva med fittan är något som även deltagare A tar upp. Hen menar att fokusera på fittans funktion kan vara en strategi för att bli mer okej med den.

A: Alltså det känns som att man... jag var jätteosäker, så här kring hur jag såg ut i fittan när jag var yngre, men ah, jag vet inte. Det känns som att det är en process och att alla har olika... tankar som dom måste hantera. Och... nej jag vet inte, det är svårt liksom. Att fokusera på hur det känns, och att den funkar, att den är frisk om det nu är det, men ah. Och inte hur den ser ut så mycket, kanske."

A menar att det nog kan ta tid att bli nöjd med sin fitta och att det varierar för alla. Det diskuteras kring att kvinnors kroppar alltid ska bli bedömda efter utseende och då menar A att det kan vara stärkande att istället tänka på att fittan faktiskt fungerar.

Vi kan se att dessa fittbärare aktivt kritiserar förväntade skönhetsideal och normer. Deltagarna visar en medvetenhet kring rådande normer, men är ändå påverkade av dem och den kultur de lever i. Dock ifrågasätter dem i sitt handlande dessa normer, och försöker motarbeta dem i sin vardag på olika sätt. Detta menar Deveaux (1994) är något som både Foucault och Bartky har missat. Individer är inte helt underkastade den samhälleliga makten, utan de har möjligheter till aktörskap och motmakt. Fittbärarnas aktörskap visas exempelvis genom deras synliggörande av könet genom att tala positivt om det och i ett fall även döpa det. Bristande kunskap i skolan har inneburit att de själva har fått fylla i de luckorna. De pratar

om ungdomstidningen *KP (Kamratposten)*, och främst deras del *Kropp och Knopp*, där frågor kring just kroppen avhandlades. De uttrycker alla att denna tidning var väldigt uppskattad och att den i många fall lugnat dem när de oroat sig över sin fitta. Även att 'googla' olika fenomen och frågor är något som deltagarna använt sig av, men de nämner att den informationen de då hittat inte alltid har stämt överens med verkligheten. Genom dessa strategier för att nå kunskap på egen hand visar fittbärarna på motmakt i vardagen, och att de är kapabla aktörer trots den kontroll samhället och dess normer försöker utöva på dem (Deveaux 1994).

Det aktörskap som Deveaux nämner kan även uppmärksammas i flera andra strategier hos fittbärarna vi intervjuat. Deltagare B pratar om att respektera sin fitta och menar att hen inte har sex om hen inte upplever njutning. Hen menar till exempel att klittan (klitoris) inte är så svår att hitta som det påstås, och berättar att hen kastat ut killar som misslyckats med detta:

B: "Jag är hemskt ledsen men om du inte har brytt dig tillräckligt nog för att hitta den så kanske du inte bryr dig tillräckligt mycket om den andra personens njutning, och varför ska jag ha sex med en person som inte tycker att det är viktigt att jag ska ha det skönt? Alltså... ut!"

Att framhäva sin sexualitet och sin fitta som viktiga i ett samhälle som hela tiden osynliggör och konstruerar dessa som farliga, kan ses som en motmakt i sig. De disciplinära praktiker som Bartky (1988) menar är kopplade till den kvinnliga kroppen innebär att kvinnor ska ta så lite plats som möjligt och ständigt arbeta med att försköna sig. Det beteende och den plats som B låter sin kropp och sin lust ta i citatet ovan, platsar inte inom de disciplinära praktikerna. Det visas istället en vilja att bryta mot normen där kvinnan och hennes sexualitet ska vara undangömd och kontrollerad. B påvisar ett aktörskap och agerande mot de rådande normerna, och det går därför att tala om en motmakt (Deveaux 1994).

7. Slutsats och avslutande diskussion

Vi kommer här att redovisa de slutsatser vi kommit fram till, och därigenom besvara de frågeställningar och det syfte vi haft med studien. Vi kommer även att föra en avslutande diskussion kring de teman som framkommit i vårt material. Slutligen presenteras förslag på vidare forskning i det alltför bortprioriterade forskningsfältet fittan.

7.1 Slutsats

Syftet med vår uppsats har varit att undersöka upplevelser av samhälleliga normer och skönhetsideal kring fittan och dess påverkan på fittbärare. Studien baseras på en fokusgruppsintervju med tre unga fittbärare, samt intervjuer med kuratorer och barnmorskor på tre ungdomsmottagningar som dagligen möter fittbärare i sitt arbete.

I vårt material framkommer en rad skönhetsideal kring fittan, vilka nämns i samtliga intervjuer. Idealen kretsar främst kring små, symmetriska blygdläppar och ett rakat, felfritt kön. Uttryck som att fittan helst inte ska synas, att det inte finns någon helhetsbenämning för den och att den inte heller pratas om lyfts av fittbärarna. De professionella vi intervjuat bekräftar detta, då de berättar att många unga fittbärare inte har en benämning på sitt kön, och inte heller tillräcklig kunskap om det. Barnmorskor och kuratorer möter även fittbärare med skam- och äckelkänslor inför sin fitta. De professionella arbetar dagligen med att motverka dessa känslor. Detta arbete kan bland annat utföras genom att fittbäraren får se sin fitta i en spegel tillsammans med en barnmorska som visar och förklarar de olika delarna. De professionella ger fittbärare kunskap om sitt kön och försöker normalisera det.

Utifrån de professionellas upplevelser finns det en utbredd okunskap kring fittan. Även fittbärarna själva menar att det under uppväxten varit svårt att nå en kunskap om fittan och om sex. De professionella uttrycker att detta kan leda till känslor av skam och att något är fel, vilket i sin tur kan få följder för fittbärares självkännet och sexuella hälsa. En stor kunskapsbrist skapar skeva bilder av

fittans utseende och funktion. Att öka kunskapen om fittan blir därför en viktig del i arbetet på ungdomsmottagningar.

Fittan är starkt sammankopplad med fittbärares sexualitet och lust, vilka påverkas av samhällsliga normer. Det framkommer tankar om penetrationssex som norm, och att killen alltid ska 'komma'. En deltagare nämner att tjejer har svårt att vara i stunden under (hetero)sex, då de har ett starkt fokus på sitt utseende och observerar sig själva utifrån. Detta kan få till följd att fittbärares sexuella njutning blir sekundär. De fittbärare vi intervjuat uppvisar olika sätt att tänka och agera för att motverka de normer som finns. De normaliserar fittan, använder stärkande och positiva ord för att benämna den och låter sin egen lust och njutning ta plats. En av fittbärarna har även döpt sin fitta till något majestätiskt, vilket kan ses som en strategi att stärka den, och koppla fittan till positiva känslor.

7.2 Avslutande diskussion

Vi kan konstatera att samtliga deltagare i vår studie är medvetna om olika skönhetsideal och normer kring fittan, och att de även har tankar om hur detta påverkar unga fittbärare. Det talas om att fittans utseende går före dess funktion, en bild som enligt Jones & Nurka (2015) sprids genom kulturella pornonormer där det råder en brist på pluralism gällande fittors utseende. Genom att inte se en variation av fittor kan det skapa tankar kring sitt eget kön som avvikande (ibid.). Fittbärarna i vår fokusgrupp lyfter att idealet av ett så kallat 'Barbiekön' skapas genom bilder av retuscherade fittor, och att det kan leda till känslor av att inte duga. Detta ideal kan liknas vid de Frisen et al. (2014) beskriver som ouppnåeliga, och framställda genom media. Idealerna verkar skuldbeläggande på unga fittbärare och leder till negativa tankar kring kroppen (ibid.). Normers påverkan på fittbärares sexualitet och lust är något som Sörensdotter (2012) lyfter i sin artikel om heterosexuella script. Hon menar att en oförmåga att nå upp till normativa förväntningar kring (hetero)sex kan leda till skuldkänslor hos tjejer. Detta ser vi hos de fittbärare vi intervjuat, då de uttrycker att det finns en rädsla att göra 'fel' vid sex.

Språket är enligt Foucault en del av den svåråtkomliga makten i samhället, och skapar därmed normativa tankar kring vad som är rätt och fel (Thurén 2007). Denna tanke blir tydlig när vi ser till hur deltagarna i vår studie uttrycker sig kring fittan. Det finns ingen allmänt använd benämning för den, något som samtliga deltagare efterfrågar. Genom att inte tala om fittan, sexualitet eller lust kan det leda till en uppfattning av att dessa ämnen inte är värda att, eller borde, benämnas. Vi har uppfattat det som att många unga fittbärare som de professionella möter kan ha svårt att prata om sin fitta, oavsett vilken benämning som används. Utifrån Braun & Wilkinson (2001) kan det försvåra för kvinnor att söka hjälp då det kan vara tabubelagt att prata om sitt kön. Författarna poängterar att de professionella inom hälso- och sjukvården har ett ansvar att inte reproducera negativa representationer av vaginan (ibid). Vi upplever att de professionella vi intervjuat har en hög medvetenhet kring tabun och skam som kan föreligga kring kön och sexualitet. De menar att de arbetar aktivt för att motverka dessa känslor.

De skönhetsideal och normer som råder kring fittan, samt att det inte pratas om den i stor utsträckning skapar en utbredd okunskap. Utöver språk som en maktfaktor i samhället (Thurén 2007) menar Foucault även att kunskap och makt är tätt sammankopplade och inte kan särskiljas (Börjesson & Rehn 2009). Utan tillåtna benämningar av fittan eller en möjlighet att tala om den blir det svårt för kunskap att skapas eller spridas. Fittan blir därmed osynliggjord, vilket får följder för dess bärare. Enligt Foucault (1975) reproducerar institutioner som skolor och sjukvård makten. I våra intervjuer med kuratorer och barnmorskor kan vi se att då skolan misslyckas med att sprida kunskap om kön och sexualitet försöker ungdomsmottagningarna arbeta som en motvikt mot samhällets ideal och normer. De professionella vi mött arbetar med att normalisera fittan och visa på olikheter. Att se en variation av vaginor i olika sammanhang har av flera forskare kopplats till en ökad acceptans av sin egen vagina (Jones & Nurka 2015, Braun 2009). En ökad kunskap om fittan blir därför en viktig del i arbetet på ungdomsmottagningar.

Utöver kunskapsbyggande har vi uppmärksammat andra sätt att stärka fittbärare och motverka skamkänslor. De strategier som används för att stärka fittan visar en vilja att motverka ohälsosamma skönhetsideal. Den levda erfarenheten av att vara fittbärare och de professionellas upplevelser av möten med fittbärare påverkas av

de sociala normerna som likt Bartky (1988) menar, internaliseras. Deveaux (1994) kritiserar dock Bartkys (1988) tankar om kvinnans begränsade utrymme till förändring och aktörskap. Istället lyfter Deveaux (1994) fram Foucaults teorier om att makt alltid följs av motmakt. Hon menar att kvinnor kan vara aktörer, visserligen påverkade av kulturella och sociala kontexter, men med möjlighet att göra motstånd (ibid.) Detta motstånd kan uttryckas i vardagliga handlingar, något vi uppmärksammat hos samtliga deltagare i vår studie. Detta kan till exempel vara att prata om tabubelagda ämnen, undersöka sin egen fitta och ta plats med sin sexualitet.

Sammanfattningsvis kan vi se att vårt material är för litet för att dra några allmänna slutsatser kring fittbärares upplevelser av skönhetsideal och normer. Vi kan dock se återkommande teman hos våra informanter. Av dessa är kunskapsbristen det mest centrala som en förklaring till hur skönhetsideal och normer påverkar unga fittbärares syn på fittan. Kunskapsbyggande är därmed en viktig del i ungdomsmottagningarnas arbete för fittbärares sexuella hälsa.

7.3 Förslag till fortsatt forskning

Den tidigare forskning vi använt oss av efterfrågar ett vidare kunskapsfält och vi kan inte annat än att hålla med. Vi upplever fittan och fittbärares sexualitet som ett bortprioriterat forskningsfält, vilket leder till att det kan vara svårt att dra slutsatser när väsentliga bitar saknas. Ytterligare forskning behövs kring fittans anatomi, sjukdomar relaterade till fittan samt hur hälso- och sjukvård kan bemöta unga fittbärare på ett sätt som motverkar skamkänslor. Vi ser gärna att strukturella förklaringar till normers påverkan på enskilda individer undersöks, gärna kvantitativa undersökningar.

Utifrån bakgrunden att unga fittbärare påverkas redan från tidig ålder av sexualiserade normer (Jongenelis et al. 2016), är skolans roll viktig i förandet av sexualundervisning. Vi efterfrågar, likt våra informanter och Shaw et al. (2013), en mer pluralistisk syn på kön och sexualitet, vilket bör eftersträvas i sexualundervisningen. Detta tror vi kan bidra till en förbättrad sexuell hälsa för unga fittbärare.

8. Referenser

- Bartky, Sandra Lee (1988). Foucault, Femininity, and the Modernization of Patriarchal Power. I Diamond, Irene & Quinby, Lee (ed.) I *Feminism & Foucault. Reflections on Resistance*. Northeastern University Press, Boston. s.61-86
- Braun, Virginia (2009). 'The women are doing it for themselves - The Rhetoric of choice and agency around female genital 'cosmetic surgery''. I *Australian Feminist Studies* Vol. 24 2009. s. 233-249
- Braun, Virginia & Wilkinson, Sue (2001). Socio-Cultural Representations of the Vagina. I *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 19 (1), s. 17-32
- Bie, Kristin (2009). *Reflektionshandboken*. Gleerups, Malmö.
- Börjesson, Mats & Rehn, Alf (2009). *Makt*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Citylaser-a (2016). "Återskapa ditt underliv med intimkirurgi" (elektroniskt), *Citylasers officiella hemsida*
<<http://www.citylaser.se/behandlingar/intimkirurgi>> (2016-10-13)
- Citylaser-b (2016). "Blygdläppsforminsknig" (elektroniskt), *Citylasers officiella hemsida*
<<http://www.citylaser.se/behandlingar/intimkirurgi/blygdlappsforminsknig>> (2016-10-13)
- Connell, Raewyn. W (2003). *Om genus*. Diados AB, Göteborg
- David, Matthew & Sutton, Carole D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Deveaux, Monique (1994). Feminism and empowerment: A critical reading of Foucault. *Feminist Studies*; 20, 2; ProQuest pg. 22
- Ewald, Hugo (2014). Kan vi prata om kvinnor? i *OTTAR* (elektronisk), nummer 4, 2014, officiella hemsida. <<http://www.ottar.se/artiklar/kan-vi-prata-om-kvinnor>> (2016-11-14)
- FASS (2015) (elektronisk)
<<http://www.fass.se/LIF/medicinebookdocument?userType=2&documentId=af4ba2d6-ef63-4961-95d2-61e1225bddd&headlineIllnessType=K%C3%B6nsorgan>> (2016-12-08)
- Frisén, Ann, Holmqvist Gattario, Kristina & Lunde, Carolina (2014). *Projekt Perfekt*, 2014. Natur och Kultur, Stockholm
- Foucault, Michel (1980). *Power/knowledge: selected interviews and other writings 1972-1977*. The Harvester Press

Foucault, Michel (1975). *Övervakning och straff. Fängelsets födelse*. Arkiv förlag, Lund

Full Patte (2016). Mi casa su casa. Sveriges television, SVT 1, 23 mars.

Heberlein, Ann (2004). *Den sexuella människan - etiska perspektiv*. Studentlitteratur, Lund.

Jacobsen, Dag Ingvar (2012). *Förståelse, beskrivning och förklaring. Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Studentlitteratur AB, Lund

Jongenelis, Michelle, I & Pettigrez, Simone & Byrne, Susan, M & Biagioni, Nicole (2016). An investigation of young girls' responses to sexualized images. *Body Image*, Volume 19, 150-158, Oct 2016.

Jones, Bethany & Nurka, Camille (2015). Labiaplasty and pornography: a preliminary investigation. I *Porn studies Vol. 2, No 1*, 62-75.

Järvinen, Margaretha (1996). Makt eller vanmakt? *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. 17 (1996):1, s. 47-62

Kaufman, Gershen (1974). The meaning of shame: Toward a self-affirming identity. *Journal of Counseling Psychology*. Vol. 21, No. 6, 568-574

Kobra (2014). Mensens plats i konsten och kulturen. [TV-program]. Sveriges television, SVT 2, 22 oktober.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund

Lagerwall, Katarina (2016) "Ökande trend: unga vill få underliv stympat" (elektronisk). *Dagens Nyheter*'s officiella hemsida, Stockholm.
<<http://www.dn.se/nyheter/sverige/okande-trend-unga-kvinnor-vill-fa-underliv-stympat/>> (2016-10-12)

Laskar, Pia (2005). *Heterosexualitetens historia. Kön, sexualitet & njutningnormer i sexhandböcker 1880-1920-talet*. ScandBook, Falun

Lennerhed, Lotta (2002). *Sex i folkhemmet*. Gidlunds förlag, Uppsala

Lorenzoni, Patricia (2012). *Mama Dolly - Bilder av moderskap från jungfru Maria till Alien*. Nordstedts, Stockholm

Lövgren, Veronica; Kalman, Hildur & Sauer, Lennart (2012). Känsliga personuppgifter - mellan prövning och forskningspraktik. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) *Etiska Dilemman. Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Gleerups, Malmö. s. 55-68

Myers, Steve & Milner, Judith (2007) *Sexual issues in social work*. MPG Books, Bodmin.

Nationalencyklopedin, intimkirurgi. (2016) (elektronisk)
<<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/intimkirurgi>> (2016-12-08)

Nationalencyklopedin, manspreading (2016) (elektronisk)
<<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/manspreading>> (2016-12-08)

Nevin, Tina (2008). *Fittfakta*. Riksförbundet för Sexuell Upplysning, RFSU. Stockholm.

Payne, Malcolm (2008). *Modern teoribildning i socialt arbete*. Natur och kultur. Stockholm

RFSU (2009) "Att prata sex och samlevnad"(elektronisk), *RFSU:s officiella hemsida*
<<http://www.rfsu.se/sv/Om-RFSU/Vart-ansvar/Att-prata-sex-och-samlevnad/>>
(2016-11-02)

RFSU (2016) "Fittfakta" (elektronisk), *RFSU:s officiella hemsida*
<<http://www.rfsu.se/sv/Sex--relationer/Kropp-och-kon/Fittfakta/>> (2016-11-09)

Shaw, Dorothy och Lefebvre, Gulaine och Bouchard, Celine och Shapiro, Jodi och Blake, Jennifer och Allen, Lisa och Cassell, Krista (2013). *Female Genital Cosmetic Surgery*. SOGCS Policy Statement. No. 300, December 2013;35 (12):1108-1112.

Strömquist, Liv (2014). *Kunskapens frukt*. Ordfront förlag, Stockholm

Sörensdotter, Renita (2012) "Heteronormativ sexuell dramaturgi med queera sprickor: Hur kvinnor med vulvasmärta hanterar sexuell praktik" i *Tidskrift för genusvetenskap*. nr 4 s. 25-49

Thurén, Torsten (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Vetenskapsrådet (2002). Forskningsetiska rådet - inom humanistiskt-samhällsvetenskaplig forskning. Elanders Gotab

Westin, Mia & Lindmark, Charlotte (2016). *UNDER[är jag]BAR*. Smart Framförande & Glugg Produktion.

World Health Organization [WHO] (2006). "Defining sexual health" (elektronisk), *WHO:s officiella hemsida*
<http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/>
(2016-11-24)

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1 – Rekryteringsposter fokusgrupp

VILL DU PRATA OM FITTAN?

Vi är två socionomstudenter, båda fittbärare, som skriver vår C-uppsats om fittan med syfte att belysa skönhetsideal och normer. Vi vill därför göra en **gruppintervju** i workshopform med ca fem fittbärare i åldern **18-25 år**. Vi är intresserade av dina tankar och upplevelser av fittan. Intervjun kommer äga rum mellan **26-31 oktober** och beräknas ta ca 1-1,5 h. **Vi bjuder på fika!**

När studien publiceras kommer du självklart att vara **anonym**. Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst avbryta din medverkan, du väljer även i vilken utsträckning du vill svara på frågor och vara med i diskussionen.

Låter det intressant? Kontakta oss för anmälan eller mer information.

Maila eller ring/smsa på nummer xxx-xxxxxxx. Vi ser gärna att du svarar innan måndagen den 17 oktober.
Varma Hälsningar Disa och Josefine.

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

9.2 Bilaga 2 – Samtyckesblankett professionella

Informationsbrev inför kommande intervju för C-uppsats

Intervjun är en del i en kandidatuppsats i kursen SQ4562 Vetenskapligt arbete i socialt arbete, termin 6 på socionomprogrammet på Göteborgs Universitet. Uppsatsen skrivs av Disa Gårdstedt och Josefine Körner. Syftet med uppsatsen är att undersöka samhälleliga normer och skönhetsideal kring fittan och hur de påverkar enskilda fittbärrares syn på sitt kön.

Studien består av två delar, dels ett antal intervjuer med professionella som möter unga fittbärare i sitt dagliga arbete. Vi har valt ut barnmorskor och kuratorer som arbetar på ungdomsmottagningar. Vi ska även ha en fokusgruppsintervju där ett antal unga fittbärare får diskutera och berätta om sina upplevelser av samhällets normer och hur de påverkar deras känslor för sitt kön.

Intervjutillfällena kommer att vara ca 45 minuter långa. Studien bygger på frivillighet och en kan därmed avbryta sin medverkan när en vill. Som deltagare i studien är du anonym genom hela processen och även i det slutgiltiga uppsatsmaterialet. Eftersom ni intervjuas två och två kommer ni dock inte vara anonyma inför varandra, eller för oss som uppsatsförfattare. Din yrkestitel och det faktum att du arbetar på en ungdomsmottagning kommer att finnas med i uppsatsen. Intervjuerna kommer att spelas in och ljudfilen sparas på uppsatsförfattarnas datorer. Materialet kommer att avidentifieras för att sedan transkriberas och analyseras. Intervjumaterialet kommer endast att användas till denna studie och kommer inte att spridas till annan användning. Om du efter intervjun har några funderingar får du gärna kontakta oss.

Härmed intygar jag att jag tagit del av informationen i detta brev och samtycker till deltagande i denna studie.

Datum: Plats:

Namnteckning

Kontaktuppgifter:

disa.gardstedt@hotmail.se

josefine.korner@hotmail.com

9.3 Bilaga 3 – Samtyckesblankett fokusgrupp

Informationsbrev inför kommande fokusgruppsintervju

Intervjun är en del i en kandidatuppsats i kursen SQ4562 Vetenskapligt arbete i socialt arbete, termin 6 på socionomprogrammet på Göteborgs Universitet. Uppsatsen skrivs av Disa Gårdstedt och Josefine Körner. Syftet med uppsatsen är att undersöka samhälleliga normer och skönhetsideal kring fittan och hur de påverkar enskilda fittbärrares syn på sitt kön.

Studien består av två delar, dels en fokusgruppsintervju, i vilken omkring sex fittbärrare i åldern 18-25 år får diskutera och berätta om sina upplevelser av samhällets normer och hur de påverkar deras tankar om och känslor för sitt kön. Vi kommer även att hålla ett antal intervjuer med professionella som möter unga fittbärrare i sitt dagliga arbete. Vi har valt ut barnmorskor och kuratorer som arbetar på ungdomsmottagningar.

Intervjutillfället kommer att vara ca 1,5h-2h långt. Studien bygger på frivillighet och en kan därmed avbryta sin medverkan när en vill. Som deltagare i studien är du anonym genom hela processen och även i det slutgiltiga uppsatsmaterialet. Eftersom intervjuerna sker i grupp kommer ni dock inte vara anonyma inför varandra, eller för oss som uppsatsförfattare.

Intervjuerna kommer att spelas in och ljudfilen sparas på uppsatsförfattarnas datorer. Materialet kommer att avidentifieras för att sedan transkriberas och analyseras. Intervjumaterialet kommer endast att användas till denna studie och kommer inte att spridas till annan användning. Om du efter intervjun har några funderingar får du gärna kontakta oss.

Härmed intygar jag att jag tagit del av informationen i detta brev och samtycker till deltagande i denna studie.

Datum: Plats:

Namnteckning

Kontaktuppgifter:

disa.gardstedt@hotmail.se

josefine.korner@hotmail.com

9.4 Bilaga 4 – Intervjuguide ungdomsmottagningen

Intervjuguide - kuratorer och barnmorskor på Ungdomsmottagningar

Sammanhangsmarkering

Beskriv syftet och begreppsdefinition, öppna för andra definitioner.

Bakgrund/situation

Hur länge har ni arbetat på ungdomsmottagning?

Beskriv era arbetsuppgifter

Vilken roll upplever du att du har i mötet med unga fittbärare?

Fittan

Vad använder ni för uttryck/benämning av tjejers kön?

Vad finns det för återkommande frågor och funderingar kring fittan?

Hur pratar personer med fitta om sitt kön?

Hur benämner de tjejer & killar som ni möter fittan?

- Beskriv eventuella skillnader.

Hur uppfattar ni skönhetsidealen kring fittan vara?

Vilka skillnader kan ni märka från att ni startade arbeta på ungdomsmottagning?

Bemötande och okunskap

Hur skulle ni bemöta någon som känner skam eller andra olustkänslor kring sitt kön?

Hur upplever ni att kunskapen kring fittan är bland de unga med fitta?

Hur tror ni att sättet ni pratar om fittan kan påverka unga fittbärare, om överhuvudtaget?

Avslutande fråga

Är det något ni vill tillägga?